

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR

səh. 464. “Hohensollern” [Hohenzollern]: II Vilhelmin də mənsub olduğu Prussiya kralları və Alman kayzerləri sülaləsi.

Bakı xəbərləri

səh. 474. “bist həştüm”: (hərfən: 28-ci) Peyğəmbərin vəfatı şiə qaynaqlarına görə hicri təqvimlə 28 səfər günüdür.

Arifə xatun

səh. 479. “... sormalı.”: nöqtələrin yerindəki sözü oxumaq mümkün olmadı.

İnna lillahi və inna ileyhi raciun

səh. 455. “Dəniz kənarında... Dərya kənarında...”: Bakıda, o dövrdə Naberejni küçəsi adlanan, indiki Neftçilər prospekti nəzərdə tutulur.

“Təşeyi-cənazə 21 təşrinə-sani”: qəzetdə “21” yerinə səhvən “12” getmişdir.

Sirk “Modern”

səh. 456. “Cümə günü noyabrın 21-ndə”: qəzetdə “Cümə günü noyabrın 20-ndə” getmişdir.

Teleqraf xəbərləri

səh. 460. “Mitava”: Latviyada şəhər; indiki Yelqava [Jelgava] şəhəri.

“Şavli” (yaxud Şavel): Litvanın şimalında şəhər; indiki Şauley [Šiauliai] şəhəri.

səh. 461. “Valdek-Russo” [Waldeck-Rousseau]: Fransaya məxsus zirehli kreyser. Birinci və İkinci Dünya müharibələri dövründə istismar edilmişdir.

Sülh ətrafında

səh. 462. “Beşlər Şurası” (yaxud Böyük Beşlik): ABŞ, Böyük Britaniya, Fransa, İtaliya, Yaponiya.

Qəzetələrdən

səh. 463. “E. Q. Hippo”: qəzetdə “M. E. Gippo” kimi getmişdir.

“Qalata... Azabqarı... Topxana”: İstanbul Avropa hissəsində, Bəyoğlu rayonunda tarixi yerlər. Qəzetdə “Azabqarı” yerinə “Azadqarı” getmişdir.

“Çikaqskaya tribuna”: Əsası 1847-ci ildə qoyulmuş amerikan qəzeti “Çikaqo tribun” [Chicago Tribune] nəzərdə tutulur.

Bazar ertəsi, 24 noyabr 1919-cu il, nömrə 328

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci səneyi-davamiyyəsi. Düşənbə, 1 rəbiüləvvəl sənə 1338. 24 təşrinə-sani 1919 sənə.

Türk və islamlığa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalənin mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 3 manat.

Abunə şəraiti: Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 70 rublə, 2 aylığı 130 rublə, 3 aylığı 180 rublə. Bakı üçün 1 aylığı 60 rublə, 2 aylığı 110 rublə, 3 aylığı 150 rublə. Abunə şəraiti ancaq həmin sənə yanvar ayının 1-nədək heasb olunur.

Elan fiati: birinci səhifədə sətri 8 rublə, axırncı səhifədə sətri 6 rublə, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 4 rublə axırncı səhifədə, 6 rublə birinci səhifədə.

ELAN

1919 sənə noyabrın 24-də, bazar ertəsi gündüz saat 11-də Azərbaycan Məclisi-Məbusan iclası olacağı elan olunur.

T-357

**İRANLILARA
MÜRACİƏT**

Cəmiyyəti-maarifi-iraniyan [İranlılar maarif cəmiyyəti] “Tərəqqi”nin idarəsi yeni bir nəşriyyat şöbəsi təşkili üçün bununla cümə günü rəbiüləvvəl ayının 4-də ümum İran ziyalıları saat 11-də İttihad mədrəsəsinin binasında (Sadovı 19) təyin edilmiş ümumi iclasa dəvət edir.

14079

SİRK “MODERN”**Mübarizənin son günləri**

Tiflis kintosu Mistiyevin benefisidir. Bu gün kinto əhvali-hazirəyə dair çoxlu nəğmələr oxuyacaq.

Düşənbə günü noyabrın 24-ndə 1919-ncü ildə. Bu gün 3 cift pəhləvan mübarizə edir.

1-nci: Qara Maska – Raqenbaum; 2-nci: Yermak – Makarov; 3-ncü: Muznik – Buyvolov.

Pəhləvanların çıxışı və mübarizənin başlanması saat 11-in yarısında. Tamaşa başlanacaq 8-də, tamam olacaqdır 12-də. Mübarizə Yelizarovun təhti-nəzarətində [nəzarəti altında] olacaqdır.

14076

MÜSAVATIN ÜMUMİ İCLASI

“Müsavat” firqəsinin dekabr ayının 2-də Bakıda açılacaq ümumfirqə qurultayına hər yüz nəfərdən bir nümayəndə seçmək [üçün] işbu noyabr ayının 28-də cümə günü saat 10 tamamda Haşımovun mülkündə, “Müsavat”ın Bakı Komitəsində, Bakı firqə yoldaşlarının ümumi iclası vaqə olacaqdır. Şəhərdə olan bütün firqə üzvlərinin işbu iclasda hazır olmaları təmənnə olunur. İclasa gələnlər özləri ilə bərabər firqə kartoçkalarını gətirməlidirlər.

İkinci dəfə elan edilməyə görə, bu iclas qanuni hesab ediləcəkdir.

“Müsavat”ın Bakı Komitəsi

T-355

DÖVLƏT TEATROSU

Azərbaycan Dövləti Teatro heyəti

Səşənbə [çərşənbə axşamı] günü təşrini-saninin (noyabrın) 25-də opera mövsümü açılmaq münasibətilə təntənəli bir surətdə mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır Hacıbəyli qardaşlarının yazmış olduğu məşhur

“Leyli və Məcnun” operası.

Həmin opera üçün bu dəfə yeni və gözəl dekorasiya və libaslar hazırlanmışdır. Xor və qeyri iştirak edən əşxasın [şəxslərin] ədədi artırılmışdır. Böyük musiqi orkestri Müslim bəy Maqomayevin təhti-idarəsindədir. Biletlər indidən teatrın kassasında opera qiymətləri ilə satılır.

Tamaşa axşam saat 8 tamamda başlanacaqdır.

Qeyd: İkinci zəng vurulduqdan sonra hər kəsin öz yerində əyləşməsi rica olunur.

Gələcək tamaşa: Cümə günü təşrini-saninin (noyabrın) 28-də “Əlməsur”.

Dövləti Teatro vəkili: M. Ə. Sidqi
T-354

MÜSƏLMAN ÜNAS

CƏMIYYƏTİ-XEYRIYYƏSİNDƏN

İdarə üzvləri və cəmiyyət işləri ilə maraqlanan əşxas bu gün (düşənbə) [bazar ertəsi] təşrini-saninin (noyabrın) 24-ü, gündüz saat 3-də Birinci Milli Ünas gimnaziyasında (sabiq Zavedeniye Svya-toy Ninı məktəbi mülkündə, Nikolay caddəsində) yeni idarə intixabına [seç-kisinə] dəvət edilirlər. İclas ikinci dəfə olduğu üçün hər nə qədər əşxas gəlmiş olsa, iclas qanuni hesab ediləcəkdir.

T-356

* * *

Həmin sənə təşrini-əvvəlin [oktyabrın] 11-də olan Vükəla Şurasının [Nazirlər Kabinetinin] qərarıdır mövcibincə bütün telefonların məzənnəsi 1 sənəyəcən iyul ayının 1-dən 1919-cu sənədən hesab etmək üzrə 100 faiz (100%) artırılır.

Bakı telefon xəttinin möhtərəm müştərilərindən 7 günün müddətində göstərilən 100 faizi Bierinq və kompaniya yoldaşlarının sandığına gətirilməsi dəvət olunur.

Şəhərin iki verstlik məsafəsində hər aparat üçün 576 rublə;

Şəhərin ortasında (promejutoçnu) 307 rublə 20 qəpik;

Qara şəhərdə 783 rublə 25 qəpik;

Qara şəhərdə (promejutoçnu) 391 rublə 70 qəpik;

Ağ şəhərdə 1059 rublə 85 qəpik;

Ağ şəhərdə (promejutoçnu) 499 rublə 20 qəpik;

Bayılda 645 rublə 10 qəpik;

Bayılda (promejutoçnu) 384 rublə;

Bibiheybətdə 1152 rublə;

Bibiheybətdə (promejutoçnu) 537 rublə 60 qəpik;

Balaxanı, Sabunçu, Binəqədi və Suraxanıda 1920 rublə;

Balaxanı, Sabunçu, Binəqədi və Suraxanıda (promejutoçnu) 576 rublə;

Əlavə aparata 192 rublə;

Zəng üçün 38 rublə 40 qəpik;

Altı nömrəyə kommutator 384 rublə;

12 nömrəyə kommutator 499 rublə 20 qəpik;

25 nömrəyə kommutator 614 rublə 40 qəpik.

14077

QİSMİ-RƏSMİ

[RƏSMİ HİSSƏ]

Bakı qradonaçalnikinin elanı

21 təşrini-sani 1919 sənə

Bununla ümum Bakı camaatına elan edirəm ki, Bakı Müstəhkəm Dairəsinin hərbi general-qubernatorunun 15 təşrini-sanidə verdiyi məcburi qərardada binaən [əsasən], mənim tərəfimdən polis məmurlarına təşrini-saninin 23-dən etibarən qradonaçalstva daxilindən çıxarı-lacaq olan əşxasın [şəxslərin] siyahısının tərtib edilməsi təklif edildiyi üçün əlaqə-dar olan əşxasa lazım bilirəm elan edim ki, bir para biqanun və qeyri-rəsmi yollarla siyahı tərtib edilməsindən boyun qaçıрмаq və ya imtina etmək, siyahılar dəfəatla tərtib və təkmil ediləcəkləri üçün, onlara mümkün olmayacaqdır. Bu xüsusda bir para əşxasa verilən pullar hədəd gedəcək və pul verən əşxas, təfavüt etməz, siyahıya daxil olacaq və buradan çıxarılacaqdır.

Bakı qradonaçalniki vəzifəsini ifa edən rotmistr Qudiyev

MÜLKIYYƏ MÜFƏTTİŞLİYİ

Azərbaycan Mülkiyyə Müfəttişliyi Təşkilatı aşağıda göstərilən tərtib üzrədir: Müfəttişliyin Mərkəzi İdarəsi Bakıdadır.

Baş müfəttiş Ömər Faiq Nemanzadədir.

Mərkəzi Dəftərxana müdiri Səməd ağa Qaibzadədir.

Baş katib Teymur Hüseynzadədir.

Müfəttişliyin altı şöbəsi vardır:

1) Qazax, Gəncə və Cavanşir qəzalrı müfəttişliyidir. Şöbənin mərkəzi Gəncə şəhərindədir. Müfəttiş İsmayıl ağa Vəkilzadədir.

2) Cəbrayıl, Şuşa və Zəngəzur. Mərkəzi Şuşa şəhərindədir. Müfəttiş Məhəmmədhasən bəy Mirzəcamalzadədir.

3) Ərəş, Göyçay və Şamaxı. Mərkəzi Göyçaydadır. Müfəttiş Əhmədəğa Vəkilzadədir.

4) Şəki və Zaqatal. Mərkəzi Şəkidədir. Müfəttiş Mahmud Yolçuzadədir.

5) Quba, Lənkəran və Cavad. Mərkəzi Bakıdadır. Müfəttiş Mirzə Vəlizadədir.

6) Bakı şəhəri dairəsi. Mərkəzi Bakıdadır. Müfəttiş Səməd bəy Əliisgəndərzadə.

MALİYYƏ NƏZARƏTİ

TƏRƏFİNDƏN

Azərbaycan Dövləti Əmanət Sandıqları və Xırda Etibar İdarəsi [Dövlət Əmanət Kassaları və Kiçik Kredit İdarəsi] bununla elan edir ki, həmin oktyabr ayının 11-də Parlaman tərəfindən təsdiq olunmuş Azərbaycan Dövləti Əmanət Sandıqlarının nizamnaməsi mövcibincə, dekabr ayının 1-dən həmin 1919-cu ildən aşağıdakı adlanan 52 post-teleqraf müəsisələrində Azərbaycan post və teleqraf əmanət sandıqları (kassa) açılır.

Bakı: 1) Bakı Mərkəzi Post və Teleqraf Kontorasında; 2) Birinci şəhər şöbəsində (Vrangelski küçə); 3) İkinci şəhər şöbəsində (Yuxarı Priyutski küçə); 4) Dəmiryol şöbəsində; 5) Ağ şəhərdə

(Beli-qorod); 6) Qara şəhərdə (Çornı-qorod); 7) Bibiheybətə; 8) Balaxanı; 9) Suraxanı; 10) Hacıqabul istasyonunda; 11) Kürdəmir istasyonunda; 12) Sığırli istasyonunda; 13) Xaçmaz istasyonunda; 14) Yalama istasyonunda.

Gəncə: 15) Gəncə Poçt-Teleqraf kontorasında; 16) Gəncə istasyonunda; 17) Yelenendorf koloniyasında; 18) Yevlax istasyonunda.

Şuşa: 19) Şuşa Post-Teleqraf kontorasında; 20) Xankəndidə.

Ağdaş: 21. Ağdaş Posta və Teleqraf kontorasında; 22) Xaldan kəndində; 23) Ləki istasyonunda.

Göyçay: 24) Göyçay Posta kontorasında; 25) Ucar istasyonunda.

Quba: 26) Quba Post-Teleqraf kontorasında; 27) Qusarda.

Qazax: 28) Qazax Post-Teleqraf kontorasında; 29) Ağstafa istasyonunda;

Zaqatal: 30) Zaqatal Post-Teleqraf kontorasında; 31) Qax kəndində; 32) Balakən kəndində.

Nuxu: 33) Nuxa Post-Teleqraf kontorasında; 34) Şəhər şöbəsində – şəhərin yuxarı hissəsində; 35) Vartaşen kəndində; 36) Pənci kəndində; 37) Qutqaşen kəndində.

Qalaqayın (Petropavlovka): 38) Qalaqayın Post-Teleqraf kontorasında; 39) Qaradonlu kəndində.

Salyan: 40) Salyan Post-Teleqraf kontorasında; 41) Boji promisel kəndində; 42) Züd-Ostov Qoltuq kəndində.

Şamaxı: 43) Şamaxı Post-Teleqraf kontorasında.

Ağdam: 44) Ağdam Post-Teleqraf kontorasında; 45) Bərdə kəndində; 46) Tərtər kəndində.

Lənkəran: 47) Lənkəran Post-Teleqraf kontorasında; 48) Prişib kəndində; 49) Astarada; 50) Biləsuvarı.

Qaryagino: 51) Qaryagino Post-Teleqraf kontorasında; 52) Cəbrayıld.

Azərbaycan Dövləti İqtisad Sandıqlarına qoyulan pullar dövlətin bütün varidatı ilə təmin edilir, hər bir vaxt təhdidsiz [məhdudiyyətsiz] sahiblərinə qaytarılır.

Qoyulan pullara ildə 3,6 faiz hesab olunur.

*Maliyyə naziri: Ə[li]a[ğ]a Həsənov
Azərbaycan Dövləti Əmanət
Sandıqları və Xırda Etibar İdarəsi
müdiri: N[ə]sir Tağıyev
[T-346]*

TƏBLİĞATI-RƏSMİYYƏ [RƏSMİ BİLDİRİŞ]

Son zamanlar əhali içində və mətbuat səhifələrində Zəngəzur hadisəti namı [hadisələri adı] verilən fəqərə [məsələ] münasibətilə bir taqım müxtəlif şayiələr dövrən etməyə başlamışdır. Mətbuatdan bəzisi və xüsusən Tiflisdə nəşr olunan “Slovo” qəzetəsi Erməni Teleqraf Agentəliyinin rəsmi əxbarətini [xəbərlərini] dərc edərək, işbu hadisəti əzim [çox] miqdar məqtul və məcruhlar [öldürülənlər və yaralananlar] verən müntəzəm qoşunlar arasındakı qanlı müharibələr şəklində təsvir edirlər.

Hökumət lazım bilir ki, hər dürlü yalan, əsassız təsəvvürat və etiqadətibatilə zəhabına [həqiqətə uyğun olmayan düşüncələrə qapılmağa] yol verilməməsi

üçün atidəki [aşağıdakı] təbliğati nəşr etsin:

Tam bir sənəyə yaxın vaxtdır ki, Zəngəzur qəzası hissəsində bolşevik ruhlu məhəlli [yerli] ermənilərdən mütəşəkkil müxtəlif müsəlləh əşqiya [silahlı quldurlar] hərəkətdə bulunurdu. Bu əşqiya əhalini təhdid edərək və Azərbaycan hökumətini tanımayaraq, müsəlman köyləri üzərinə təərrüzlər [hücumlar] yapmış, onları məhv və itlaf [tələf] edərək, salamat və əmin [dinc; əmin-amanlıq içində yaşayan] əhalini talan etməklə vətəncüdə edib [vətəndən didərgin salıb] yurdlarından avara salmış və qonşu qəzalarda pənah və məlcə [sığınacaq] aramaq üçün dərbədər olmağa məcbur etmişdir. 60 mindən ziyadə müsəlman qaçqınları şimdiki də açıq hava altında yaşayaraq, aclıq və soyuğun bütün dəhşətlərinə məruz qalmışlardır.

İşbu anarşini təsviyə etməkdən [aradan qaldırmaqdan] ötrü Qarabağ zabitan və məmurarı [zabitləri və məmurları] 6 ay zərfində tədabir ittixaz etmiş [tədbirlər görmüş] və əhəliyə lazımı müraciətlər edilərək, başçıları təslim etmələri və cinayətkar təbliğatlara uymamaları haqqında tövsiyələr qılınmış və Cümhuriyyət qanunlarına tövfiqən [uyğun olaraq] əhalinin məsuniyyəti-şəxsiyyə və mülkiyyəsi [şəxsi toxunulmazlığı və mülk toxunulmazlığı] üçün təminatı-külliyə [tam təminat] verilmişdir.

Məmafih [bununla belə], bu əşqiya başçılarına sülh təriqi [yolu] ilə icrayi-təsir etmək üsulları əsərsiz [təsirsiz] qalmış və onlar xaricdən əslihə [silah] və para ilə müavinət alaraq bərmötəd [adəti üzrə] cinayətlərini işləməkdə davam

etmişlərdir. Bə'd [sonra] xəbər alınmışdır ki, erməni hökuməti tərəfindən Zəngəzur qəzasına nizami qoşun və mühim-mati-hərbiyyə [hərbi sursat] göndərilir. Bu fəqərə [fakt] Azərbaycan hökumətini məcbur etmişdir ki, intizamı bərpa və əhalini müdafiə eyləmək üçün bolşevik ruhlu erməni əşqiyasına icrayi-təsirdə bulunmaqdan ötrü Qarabağ general-qubernatoru təhti-idarəsinə [təbəçiliyinə] bir azacıq əsgəri qüvvə göndərsin. Və bilxassə ki, müsəlman köylərinin imtidad [davam] etmədə olan təxrib və talan edilməsinin nə qədər mümkün isə tez zamanda qət etdirilməsi [dayandırılması] və həmçinin qaçqınların kəndi yerlərinə qaytarılması da təxir qəbul etməyəcək zəruriyyətdən idi.

İntizam bərpa etməkdən ötrü Zəngəzura göndərilmiş olan əsgəri hissənin yürüşü zamanı Zabux dərəsinə daxil olarkən, Dığ köyü qarşısındakı təpələrdə müsəlləh əşxas [silahlı şəxslər] tərəfindən işğal edilmiş müstəhkəm [möhkəmləndirilmiş, istehkam qurulmuş] mövqelər müşahidə edilmişdir ki, onlar əsgər yürüş edən şoseni qəflətən atəşə başlamışlardır. Əsgərin Gorusa getməsi üçün yol verilməsi tələbinə cavab olaraq, şu mövqelərdə sipərə [səngərə] girmiş əşqiya tufəng atəşi açmış və şu tələblə göndərilmiş əsgərlərdən biri yaralanmışdır.

Eyni zamanda xəbər alınmışdır ki, Xanazax və Xoznavar tərəflərindən müntəzəm erməni qitəati [ermənilərin nizami hərbi hissələri] topla yürüş edərək bizim qoşunun arxasına keçmək istəyir. Bu fəqərə əsgər komandanını məcbur etmişdir ki, Abdallar köyündə mühafizə

qaraqolu qoysun. İşbu mühafizəçilər düşmənin top atəşinə tutulduğundan, eyni atəş ilə cavab vermiş və erməniləri Xoznavar köyünə ricət etməyə [geri çəkilməyə] məcbur etmişdir. Atışmadan bu köydə yanğın da əmələ gəlmişdir. Həmçinin, Zabuxda olan əsgərlərimiz üzərinə düşmən top atəşi açaraq, hücum keçmək istəmişsə də, bizim top atəşimizlə hərəkətləri durdurulmuşdur.

Vüqu bulmuş müsadimələrdə [toqquşmalarda] bizim əsgərlər tərəfindən Xoznavar köyündə bir şəhid düşüb, 4 nəfər də məcruh olmuş [yaralanmış] və Xanaxda məqtul [öldürülən] və məcruh olaraq cəmisi 10 nəfər tələfatımız olmuşdur. Erməni qitəti isə müharibə meydanında Xoznavar və Keçəldağda 40 meyit buraxmış və Diğ qarşısında da 30 meyit qoymuşdur.

Sonra təşrinə-saninin 8-dən bu vaxta qədər heç bir müharibə hərəkəti vüqu bulmamışdır.

Zəngəzurda vüqu bulan əhvalatın həqiqəti böylədir.

Azərbaycan dövləti düşməni olan mətbuatın Zəngəzur hadisətini “müstəqil müharibələrlə yan-yana gedən, əsir alınmaq, top, mühimməti-hərbiyyə və ərzaq zəbt edilmək” kimi surətdə təsvirə çalışmalarının nə qədər həqiqətə müğayir [zidd] və qərəzkarənə olduğu işbu həqiqətlərdən açıqcasına anlaşılır.

ZƏNGƏZUR MƏSƏLƏSİ MÜNASİBƏTİLƏ

Azərbaycanın ayrılmaz bir hissəsi olan Zəngəzurda son günlərdə bəzi vəqə

və müsadimələrin [hadisə və toqquşmaların] zühura gəlməsi əfkarı-ümumiyyə-mizi [ictimaiyyətimizi] bu məsələ ilə ciddi bir surətdə işğal etdiyindən, biz də ətraf-lica mülahizə və mütaliməmizi [düşüncələrimizi] ərz etməyi lazım gördük.

Tiflisdə və İrəvanda çıxan erməni-dəşnak mətbuatı Zəngəzur hadisələrinin ərafəsində böyük bir vəlvələ çıxarıb durğun suyu bulandırmaq istəmiş və hadisələrin əqəbində [sonrasında] isə müfəttinə [fitnəkar] nəşriyyat ilə erməni-müsəlman münasibətini qızıdıraraq böyük bir yanğın zühurunu hazırlamaq məsləki-məzmunəsini təqib etmişlərdir [böyük bir yanğın əmələ gətirmək kimi qəbahətli bir yol tutmuşdurlar].

Qəzetəmizin bugünkü nömrəsində hökumətin bəyanatı-rəsmiyyəsinə [rəsmi bəyanatında] görüb oxuyacaqlardır ki, hökumət Zəngəzur məsələsini ən son saata qədər sülh və müsəlimət təriqi [əmin-amanlıq yolu] ilə həll etməyə tərəfdar olmuş və hər dürlü mövcibi-müxasimat ola [düşməncilik yarada] biləcək səbəb və vəsilələrdən [vasitələrdən] uzaq durmuşdur. Fəqət buna müqabil, Ermənistan hökuməti Zəngəzurdakı asi və şəqilərə [quldurlara] yardım etmək və əl altı onları təslih [silahlandırmaq] və təchiz etmək kimi, hökumətlər münasibətində şiddətlə mərdud ədd edilən [yolverilməz hesab edilən] müdaxilə və intriqa siyasətini təqib etmiş, həm erməni, həm də müsəlmanlar üçün fəlakətəvər [fəlakətli] hadisələrin hüdusuna [meydana gəlməsinə] amil olmuşdur.

Şayani-əhəmiyyət olması etibarını ilə hökumət bəyanatı-rəsmiyyəsinin şu sə-tirlərini məqaləmizə nəql edirik:

“Nizam və asayışı iadə [bərpa] etmək üçün göndərilən qiteyi-əsgəriyyə [hərbi birləşmələr] daha Zəngəzura daxil olmadan əvvəl Diğ qaryəsi [kəndi] önündə müstəhkəm bir mevzidə (pozitsiyada) işğali-mövqə edən müsəlləh əşxas [mövqə tutan silahlı şəxslər] nagəhani bir surətdə Şuşa yolunu atəşə tutaraq əsakiri [əsgərləri] geri çəkmişdir. Gorusa gedə bilmək üçün müfrəzeyi-əsgəriyyənin [hərbi dəstənin] azadəliklə keçə bilməsi haqqındakı tələbə silah atəşi ilə cavab verilmiş və tələbi-məzkuru [deyilən tələbi] bildirmək üzrə göndərilən əsgər də yaralanmışdır.”

İştə, buradan görmək olur ki, daha ilk hərəkəti-əsgəriyyədə belə bizim qiteyi-əsgəriyyəmiz qan tökülməsini istəmədiyi üçün sülhpərvəranə bir təriq təqib etmiş, fəqət buna müqabil şiddətli bir hücum məruz qalmışdır.

Bundan sonra isə xudkamlığı [özbaşınalığı] artan erməni şəqi və asiləri muntəzəm erməni əsakiri yardımı ilə hücum və təcavüzlərinə gərmi vermiş [güc vermiş, qızıdırmış] və az da olsa hər iki tərəf can və qan zayıfatına [itkisinə] uğramışdır.

Keçən nömrələrimizdə hökumətin Amerika Baş komissarı əvəzində bulunan miralay [polkovnik] Rey ilə Böyük Britaniyanın Zaqafqaziyadakı Baş komissarı Vordrop cənablarının notalarına verdiyi cavablarından da məlumdur ki, hökumət Zəngəzur məsələsi haqqında müəyyən bir müsəlimət [əmin-amanlıq] siyasətini iltizam etmişdir [seçmişdir, lazım görmüşdür]. Çünki hökumətin, Sülh Konfransı Baş komissarı miralay Haskellin hüuru [iştirakı] ilə əqd etdiyi [imzaladığı] Naxçıvan etilafnaməsinin [razılışmasının] bir

maddəsi ilə Zəngəzurda hüquqi-mülkiyyəsi [mülkiyyət hüququ] qəbul və təsdiq edildiyi kimi, Zəngəzurun əşqiya və asilərdən təxlisi [azad edilməsi] üçün Ermənistan hökumətinin müavinətini də müahidəyə [sazişə] dərc etdirmişdi. Bina-ənileyh [ona görə], hər bən [müharibə ilə] görülecək bir iş qalmayırdı.

Fəqət müahidənin ehkamına [sazişin hökmlərinə] riayət etməyən Ermənistan hökuməti, əşqiyaları tənkil [uzaqlaşdırmaq] üçün yardım deyil, təşviq məqsədilə vasitədə olmuşdur.

Demək ki, Müttəfiqlər tərəfindən Zəngəzurda Azərbaycan hüquqi-mülkiyyəsi təsdiq edildikdən sonra Ermənistanın və üsyançıların hərəkəti bir növ vəziyyəti-məhəliyyəni [yerli vəziyyəti] bilqəsd [qəsdən] pozmaq şəklinə saldığından, hökumət daxili bir məsələ olan Zəngəzurun, Qarabağdakı misalı kimi, asayiş təmini üçün Qarabağ general-qubernatorluğunun mühafizliyinə bir miqdar qoşun göndərmək istəmişdi. Əlbəttə ki, bu Azərbaycan hökuməti üçün dünyaca təsdiq edilmiş bir haqq və hüququ müdafiədən ibarət idi.

Məsələnin həqiqəti böylə ikən, Zəngəzur məsələsinin ortaya çıxması və cürbəcür təftinlərə [fitnələrə] yol bulması nədən idi?

Bu da aşkar şeydir ki, Ermənistan hökuməti məhəlli üsyançıları və Zəngəzur Milli Komitəsini təşviq və təhrik edərək, siyasəti-xariciyyəməzdə cari olan sülhpərvərliyə əngəllər çıxarmaq və Cümhuriyyət əleyhində mötəd olduğu üzrə [adət etdiyi kimi, həmişəki kimi] pro-paqandalara daha da qüvvət vermək[də] idi.

Buna binaən [buna görə] də, hökumətimizin haqqı idi ki, 60,000-ə qədər müsəlman qaçqınları erməni üsyançılarının səngi-təcavüzü [təcavüz daşları] ilə düşəri-fəlakət olmasın, hər dürlü müdafiədən məhrum qalan silahsız əhali ağır təərrüzlərlə [hücumlarla] əzilməsin.

Bu səbəblə də hökumətimizin haqqı idi ki, Gorus kimi Zəngəzurun böyük mərkəzləri, böyük kəndləri topçu atəşi ilə tarumar edilir və yaxılıb-yıxılır ikən bütün qüvvəti ilə buna mane olub asayış və intizamı təmin etsin.

Yenə bu cəhətlə hökumətimizin haqqı idi ki – İrəvan, Sürməli, Qars oblastları kimi bir üsuli-məxsusə ilə [xüsusi bir surətdə] yaxılıb məhv edilən müsəlman köyləri, müsəlman əhalinin faciəyi-xuni-ni [qanlı faciələri] İrəvan Cümhuriyyəti tərəfindən mübah [yol verilən] görülərsə, eyni üsulun Ermənistandan büsbütün xaric bir məmləkət olan Zəngəzurdə daha da şiddətlə təqib olunmasına imkan verilmiş olacaqdı.

İştə bütün bu üsul dolayısıyla Azərbaycan hökuməti tamamilə hüquqi bir surətdə və beynəddüvəl əsasata [dövlətlərarası prinsiplərə] riayət edərək Zəngəzur müdafiə etmək istəmiş ikən, Sülh Konfransının sədəyi-müsəlimateinə bir mə'kəs olan [sülpərvərlik çağırışlarının əksədə verdiyi yer olan] Zaqaqaziyadakı Böyük Britaniya və Amerika komissariatının təklifləri üzərinə hər dürlü hərəkəti-hərbiyyəni dayandıraraq, Müttəfiqlər nümayəndələri ilə birlikdə müzakirəti-sülhiyyəyə girişməyi lazım və müvafiq ədd [hesab] etdi. Əlbəttə ki, isabət etdi [doğru qərara gəldi].

Zəngəzur məsələsi münasibətilə Tiflisdə Müttəfiqlər, Azərbaycan və Ermənistan Baş vəkilləri [Baş nazirləri] hüuru ilə başlayan müzakirətin hüsn-nəticəyə vasil olacağı təbiidir. Çünki bir tərəfdən Gürcüstan da Ermənistan ilə əqd eylədiyi etilaf [imzaladığı razılaşma] üzrə Zaqaqaziyə cümhuriyyətləri arasında hər dürlü müxasimatın [düşmənciliyin] olmasına tərəfdar olduğu kimi, vəziyyət və əhvali-ümumiyyənin son aldığı şəkil və surət, ümumi bir etilaf və ittifaqın əqdini tələb etməkdədir.

Noyabr ayının beşində Gürcüstan Xariciyyə naziri Gegeçkorinin Paris Konfransının ali komissarı Haskellə və Britaniya Baş komissarı Vordropa və Fransa, İtaliya heyəti-məxsusəsi rəislərinə müraciət edib də, Zəngəzur məsələsinin böyük bir nizaya [çəkişməyə] yol verməməsi üçün lazım gələn təşəbbüsat-sülhiyyəni tələb etməsi, əlbəttə, Zaqaqaziyə cümhuriyyətlərinin ümumi mənfəətləri naminə idi. Müttəfiqlər nümayəndələri isə gərək Ermənistana və gərəkə Azərbaycan notalarla müraciət edərək, Tiflisdə hal-hazırda davam etməkdə olan sülh müzakirətinə sahə açmışlardır.

Müttəfiqimiz Gürcüstanın bu məsələ ətrafındakı siyasi məsaisi [çalışması] şayani-qeyd və məmnuniyyətdir.

Əvət, yalnız Azərbaycan deyil, Gürcüstan və Müttəfiqlər heyəti-təmsiliyyəsi də bər-həqqi [haqq üçün; doğru və düzgün bir şəkildə] ətraflıca təmiq [dərin-dən araşdırıb] və tədqiq edib desinlər ki, Zəngəzurdə haqsızlıq edən, Zəngəzuru zorla bizdən qapmaq və böyük bir camaatı dəhşət və atəş içərisində buraxmaq istəyən kimdir?

Biz Zəngəzur üçün hər dürlü vase [geniş] demokratik şəraitlə [şərtlərlə] həll və təsviyəni [problemin aradan qaldırılmasını] qəbul edərək. Fəqət bu şəraitin tətbiqi də isbat edəcəkdir ki, Zəngəzur Azərbaycanın ayrılmaz bir hissəsidir. Əgər Ermənistan hüsn-niyyət ilə məsələyə baxarsa, öz mənfəəti naminə də bu haqqımızı qəbul və etiraf edər.

Etilaf üçün hər şeydən əvvəl hüsn-niyyət və mənafeyi-aliyyə ilə müttəfiq olmaq [xoş niyyətə və ali mənafeyə malik olmaq] lazımdır. Məsələyə bu surətlə baxan Gürcüstan hökumətinin nimirəsmi [yarı-rəsmi] qəzetəsi gürcücə “Ertoba” da deyir ki:

“Başlamış sülh müzakirətinə bütün səmimiyyətimizlə salamlarız və ümidvarız ki, müzakirə tamamilə sülh və müsəlimate ilə xitampəzir olar [nəticələnər]. Bunu hər iki cümhuriyyətin mövcudiyyətlərinə aid mənafeyi tələb etməkdədir. Gürcüstan demokratiyası [xalqı] isə böyük bir diqqət və əhəmiyyətlə bu müzakirəni təqib edərək, hər iki cümhuriyyətin bə'dəl-etilaf [razılaşmadan sonrakı] sürur [sevinc] və şadlıqlarına da bütün səmimiyyətilə iştirak edər. Çünki Gürcüstan demokratiyası iki cümhuriyyətin münaziasından [çəkişməsindən] üçüncüsünün sevinməsi roluna qarşı həqarət və nifrətlə baxar. Bu məsələ dolayısıyla mətbuatda çıxan provokasiyalar tamamilə yersizdir. Biz üç cümhuriyyətin sülhünü istəyirik.”

İştə, Zəngəzur məsələsi münasibətilə müttəfiq bir cümhuriyyətdən də yüksələn bu sədəyə qarşı əlbəttə, biz də icabət [dəvəti qəbul] edərək.

Fəqət sülh olduqdan sonra, olduqca əsaslı da olmalıdır. Yoxsa Zəngəzuru hal-hazır ilə buraxıb yenidən asilərin hücumlarına fürsət vermək doğru deyildir.

Zəngəzur asilərdən təmizlənməli, Zəngəzur əşqiyyə yatağı olmamalı, Zəngəzur vətəndaşları bir daha təərrüz və təcavüzlər altında qalmamalıdır.

İştə həqiqi etilaf üçün Ermənistan və Azərbaycan mənafeyi bunu tələb edir.

Hər halda, Tiflisdəki müzakirətin bunu təmin edəcəyinə ümidvar olmaqla bərabər, hər iki cümhuriyyətin ixtilafsız bir etilafa nail olacaqlarına inanırız.

Ə[hməd] H[əmdi] [Qarağazadə]

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

(Azərbaycan simsiz teleqraf mövqifi tərəfindən alınmışdır)

22 təşrinə-sani (Bolşevik xəbərləri)

Hərbi əməliyyat

Fin körfəzi səvahlində [sahillərində] bizim qoşunlarımız düşmənin şiddətli müqavimətini sındıraraq bir neçə kənd işğal etmiş və Fin körfəzi sahilinə çıxmışdılar. Əsir və başqa qənimətlər alınmışdır.

Narvadan cənuba yürüşümüz müvəffəqiyyətlə davam edir. 160 əsir və silah alınmışdır.

Pskov dairəsində bizimkilər müvəffəqiyyətli surətdə kəşfiyyətə yapmaqdadırlar.

Dvinsk dairəsində düşmən Qərbi Dvinanı keçərək Dvinskə daxil olmuş və əks hücumumuzla Qərbi Dvinanın sol sahilinə atılmışdır.

Kiyev dairəsində təbəddülsizdir [dəyişiklik yoxdur].

Nejin dairəsində bizim hissələr vuruşma ilə Nejin şəhərini işğal etmişlərdir.

Belqorod cəbhəsində bizim yürüşümüz müvəffəqiyyətlə davam edir.

Tim şəhəri altında yürüşə keçən düşmən tərəfimizdən şəhərin cənub tərəfinə atılmışdır.

Belqorod cəbhəsində bizim süvarəmiz Starı Oskolun şimal-şərqində olan vuruşmadan sonra düşməni bu şəhərə tərəf atmışdır.

Liski cəbhəsində vuruşma ilə tərəfimizdən Davidovka mövqifi [stansiyası] işğal edilmiş, 5 yüzdən yuxarı əsir, 10 mitralyoz və başqa qənimətlər alınmışdır.

Bobrovsk dairəsində Bobrovskdan şimal-şərq və şimal-qərbdə vuruşmalar davam edir.

Don ilə Volqa nəhri arasında bizim hissələrimiz düşmən dəstələrini yararaq Kaçalinskaya-Dubovka xəttinə hərəkət etməkdədirlər.

Tsarev dairəsində biz vuruşma ilə Prişib və Baxmarovkanı işğal etdik.

Krasnı Yar dairəsində bizim hissələrimiz yürüşlərinə davam edərək Krasnı Yardan 45-50 fərsəx şərq və şimal-şərqdə olan Safonovka, Bayda, Tiviki işğal etmişdirlər. Qənimətlər dəxi alınmışdır ki, miqdarı təyin edilməkdədir.

Lbişensk cəbhəsində tərəfimizdən Lbişensk şəhəri alınmışdır.

İletsk şəhərindən 100 fərsəx cənuba tərəfimizdən vuruşma ilə bir neçə kənd işğal edilmişdir. Düşmən cənub-şərqə tərəf ricət edir [geri çəkilir].

Kokçetovsk dairəsində yürüşümüz müvəffəqiyyətli surətdə geniş dairə almaqdadır.

Omsk cəbhəsində Qırmızı qoşunların yürüşü davam edir və Omskdan 110 fərsəx cənub-şərqdəki kəndlərin işğalı əsnasında 4-cü Sibiriya kazak alayı tərəfimizə keçmişdir. Əlavə alınan məlumatlara görə, Roqozinskoye kəndinin işğalı əsnasında dəxi tərəfimizə 200 düşmən nəfəratı [əsgəri] keçmişdir.

Yeddi Palat mahalında

Yeddi Palat [Semipalatinsk] mahalında kəndçilər və zəhmətkeş kazaklar qiyam etmişlərdir. Bir neçə mindən ibarət qiyamçılar dəstəsi Ağ ordunu münhəzim [məğlub] edərək Tambov Qırmızı ordusu ilə birləşməyə gəlirlər. Şayiata görə, Yeddi Palat qiyamçılar tərəfindən alınmışdır.

Denikin əmri

N. ordusu qərargahı. Ağ qvardiya qəzetələrindən olan “Poslednaya izvestiya” xəbər verir ki, Denikin bir əmr verərək əhalini xəbərdar edir ki, Ağ qvardiya tərəfindən işğal edilmiş olan mahallarda camaat və ələlxüsus qiyamçılar dəstələri yığılacaq olarsa, Ağ qvardiya tərəfindən evlər təxrib ediləcəklərdir.

Fransız və italyanların toqquşmaları
Nauen - İşkodrada fransız və italyan-

lar arasında toqquşmaların qət edilmədiyini [kəsilmədiyini] xəbər verirlər. İşkodrada olan Beynəlmüttəfiqin iltihaq dəstələri [Müttəfiqlərarası işğal dəstələri] fransız generalının təhti-komandasındadır [komandanlığı altındadır]. Anlaşıldığına görə, İtaliya bütün Albaniyanı tutmaq xəyalındadır.

(Gürcü Teleqraf Acentəliyindən)

Amerika mətbuatı

Macarıstanda yeni Rəisi-vükəla

Budapeştdən verilən xəbərlərə nəzərən, [Stefan] Fridrix rəisi-vükəlalıq [baş nazirlik] portfelinə Karoy Xusara təslim etmişdir.

Treuqolnik fabrihasının yanması

Petroqradda Treuqolnik rezin fabrihası yanmışdır.

Quçkov bolşeviklərlə etilaf haqqında

“Berliner taqebblatt” qəzetəsi oktyabrın lideri və sabiq Üçüncü Dövlət Dumasının rəisi [Aleksandr] Quçkov ilə olan mü sahibəni dərc edir. Quçkov demişdir ki, o, bütün bolşeviklərlə olan etilaf [razılışma] təşəbbüslərinə, böylə təşəbbüslər bütün-bütünə mənfəətsiz olduqları üçün ziddir. Hərgah Müttəfiq hökumətlər Şura Rusiya ilə müxəbirəyə [əlaqəyə] girişməyi təklif etsələr də, Könüllü ordu müxəbirəyə iştirakdan imtina edəcəkdir.

Quçkov Könüllü ordunun qəti qələbəsinə inanır və Kolçak ilə Denikinin özlərini irtica alət etməmələrini, onların

əqidəcə demokrat olduqlarını ciddi təsdiq edir.

Türkmənlərin qiyamı

Hərəkət ordusu. ... (buraxılmış) mahalda türkmənlər bolşeviklər əleyhinə qiyam etmişlərdir. Vuruşmalar gedir.

(Qafqazyadakı Müttəfiqlər heyətinin radio xəbərləri)

Dansiq

Ali Şura Almaniya hökumətinə nota ilə müraciət edərək, Versal müahidə-naməsinin 110-ncu maddəsinin 77-nci fəslə mövcubincə [fəslinə əsasən], Dansiq və mülhəqatını [ona bitişik əraziləri] Müttəfiqlər komissarına təslim etməyi Almaniya təklif etmişdir.

Türkiyə heyəti

Türkiyə dövləti Sivas general Fəthi paşa başda olmaq üzrə bir heyəti-məxsusə göndərmişdir. Bu heyət Sivas mahalı vəziyyətini tədqiq və mərkəzi hökumətlə əlaqə peyda ediləcəyinə çalışacaqdır.

(İtaliya heyəti xəbərləri)

İngiltərənin Baltik donanması

Qəzetələr xəbər verirlər ki, İngiltərə Donanma İdarəsi İngiltərənin Baltik filosuna övdət etmək [qayıtmaq] üçün hazır olmaq əmrini vermişdir.

Misir kabinəsinin istefası

Qahirədən işar edirlər [xəbər verirlər]: Milner heyətinin Misirə vürudundan [gəlişəndən] dolayı kabinə istefa vermişdir.

ZƏNGƏZUR HADİSƏLƏRİ ƏTRAFINDA

Zaqafqaziya Cümhuriyyətləri rəisi- vükəllərinin görüşmələri

Çaharşənbə [çərşənbə] günü sürət qatarı ilə gündüz saat birdə İrəvandan Tiflisə Ermənistan hökumətinin Rəisi-vükəlləsi [Baş naziri] A. İ. Xatisov, gündüz saat üçdə Bakıdan sürət qatarı ilə Azərbaycan hökumətinin Rəisi-vükəlləsi Nəsim bəy Yusifbəyli həzrətləri, Parisdəki Azərbaycan sülh mürəxxəsi [nümayəndə heyəti] üzvü Məhəmmədhasən Hacinski və Gürcüstanın Azərbaycan nümayəndəsi Alşibaya cənablarının müşayiətləri ilə Tiflisə varid olmuşlardır [gəlmişlər].

Hər iki nazir Tiflis mövqifində [stansiya-yasında] Gürcüstan Xariciyyə naziri müavini [N. İ.] Kartsivadze, Hərbiyyə Nəzarəti müdiri [A. K.] Gedevanov, Ərkani-Hərb [Baş Qərargah] rəisi [A.] Zakariadze, Dəmiryol rəisi Caparidze və başqa hökumət məmurini [məmurları] tərəfindən istiqbal edilmişlərdir [qarşılanmışlar]. Mövqifdə nazirlərin gəlmələri münasibətilə ehtiram qaraqolu və musiqi dəstələri qoyulmuşdu.

Gündüz saat 1-də qatarın gəlməsi vaxtında Gürcüstandakı Ermənistan nümayəndəsi Yevanqulov və yenə gündüz saat 3-də Gürcüstandakı Azərbaycan nümayəndəsi [Faris bəy] Vəkilov cənabları mövqifə istiqbala gəlmişlərdir. Gündüz saat 4-də Ermənistan hökuməti rəisi Xatisov Gürcüstan hökuməti Baş vəkaləti məqamını ifa edən Gegeçkorini öz evində ziyarət edib onunla uzun müsahibədə bulunmuşdur.

Axşam saat 6-da Azərbaycan hökuməti rəisi Nəsim bəy Yusifbəyli həzrətləri Gürcüstanın Azərbaycandakı diplomasi nümayəndəsi Alşibayanın təşyisi [müşayiəti] ilə Gegeçkori ilə görüşmüşdür.

Gegeçkorini rəisi-vükəllərin ziyarətləri əsnasında, Müttəfiqlərin Baş komissarı vəzifəsini ifa edən polkovnik Rey müşarünileyh [adları çəkilən] həzrətini axşam saat səkkizin yarısına öz odasına nahara dəvət etmişdir. Zaqafqaziya Cümhuriyyəti rəislərindən başqa, dəvət olunanlar cümləsində bu cümhuriyyət nümayəndələri Yevanqulov, Vəkilov və Qambaşidze cənabları dəxi var idilər.

Şam qurtardıqdan sonra müsafirlər Gürcüstan hökuməti Baş vəkaləti məqamını ifa edən Gegeçkorinin təşyisi ilə Dövlət Teatrosunu ziyarət edib operanı tamaşa etmişlərdir.

Qonaqların teatroda hazır olduqları əsnada Teatro komissarı Tsutsunava teatro camaatına rəisi-vükəllərin teatroda olduqlarını bildirir və camaat hörmətli qonaqları şiddətli surətdə alqışlamışlardır.

Qonaqlar teatrodan çıxdıqları əsnada teatro qabağına cəm olmuş və teatronu əhatə etmiş olan camaat tərəfindən həmçinin təhniyyət [təbrik] və alqışlarla qarşılanmışlardır.

(Gürcüstan Xariciyyə Nəzarətindən)

Zəngəzur hadisəti şimdiki bütün Zaqafqaziya əhalisi arzusuna müvafiq bir tərzdə həll olunmaq yolundadır. Hər iki tərəf müharibə hərəkətini saxlamağa razı olmuşlardır. Müzakirata başlanmışdır. Binaənileyh [ona görə], Gürcüstan

Xariciyyə Nəzarəti bu ixtilafı sülhlə təsviyə etmək [aradan qaldırmaq] niyyəti ilə etdiyi iqdamat [atdığı addımlar] və təşəbbüsət xüsusunda əhaliyə məlumat verilməyi lazım bilir.

Hadisat haqqında birinci xəbərlər

Təşrini-əvvəl [oktyabrın] 20-də Gürcüstan Xariciyyə Nəzarəti xəbər almışdır ki, Zəngəzurda hadisat vüqu bulacağı yetişmək üzrədir. Xariciyyə naziri bilatəxir [dərhal] Gürcüstanın Azərbaycan siyasi nümayəndəsinə tapşırılmışdır ki, bu ixtilafı dəf etməkdən ötrü Azərbaycan hökuməti qarşısında təcili iqdamatda bulunsun.

22 təşrini-əvvəldə Gürcüstan Xariciyyə Nəzarəti Azərbaycan hökuməti indində [nəzdində] olan Gürcüstan siyasi nümayəndəsindən Zəngəzur qəzasında müsəlləh müsədime [silahlı toqquşma] hazırlıqları barəsində yetişən xəbərlərin doğruluğunu təsdiq edən rəsmi xəbər almışdır.

23 təşrini-əvvəldə Bakıdakı Gürcüstan siyasi nümayəndəsinə atıdakı [aşağıdakı] teleqrafnamə göndərilmişdir:

“...Müsədimeyin nəticələri bütün Zaqafqaziya üçün möhlik [təhlükəli] olar. O zaman ki, bizim məsələmiz Paris Konfransının müzakirəti-yövmiyyəsinə [müzakirə gündəliyinə] daxil olmuşdur, bu iki millətin müsədimesi istiqlal işini təməlindən məhv edər. Nazirin sifarişi ilə biza təklif olunur ki, qan axıdılmasını bərtərəf etməkdən [aradan qaldırmaqdan] ötrü hər dürlü tədabir ittixaz edəsiniz [tədbirlər görəsiniz]. Nazirin bu məsələ haqqındakı rəyini Rəisi-vükəlləyə və [Məmməd Yusif] Cəfərova xəbər veririk.

Xariciyyə naziri müavini Kartsivadze.”

Eyni zamanda, eyni məzmununda bir teleqrafnamə İrəvandakı siyasi nümayəndə Bakıradzeye də göndərilmişdir.

27 təşrini-əvvəldə Xariciyyə Nəzarəti Bakıdan xəbər almışdır ki, Zəngəzurda müsəlləh müsədime olacağı yəqindir.

Bu xəbər alınan kimi, həmin saat Xariciyyə naziri Britaniya Baş komissarı mister Oliver Vordropu ziyarət edərək rica etmişdir ki, vüqu bulacağı ixtilafı dəf etmək üçün o da kəndi tərəfindən təcili tədabir ittixaz etsin. Xariciyyə naziri Sülh Konfransı Baş komissarı müavini Rey və Fransa hərbi heyəti naçalnik polkovnik D’Nunankoropu da bizzat [şəxsən] ziyarət edərək eyni məaldə [məzmununda] şifahi təqdimatda bulunmuşdur.

Azərbaycan və Ermənistan notalar

4 təşrini-sanidə [noyabrda] Gürcüstan Xariciyyə naziri Azərbaycan və Ermənistan siyasi nümayəndələrinə aşağıdakı nota ilə müraciətdə bulunmuşdur:

“Aldığımız xəbərlərə görə, Zəngəzur qəzasında, iki qonşu cümhuriyyətlər – Azərbaycan və Ermənistan arasında müsəlləh müsədimeyə müncər ola [qətirib çıxara] biləcək hadisələr yaxınlaşır.

Münaqişəli məsələlərin bu yol ilə həll etməyə çalışılması Zaqafqaziya millətlərinin sülh və müsəlimesi müstəhkəm etmək [möhkəmləndirmək] səylərini və təşkilat işlərini xələldər etdiyi [pozduğu] kimi, bu vaxta qədər beynəlmiləl dairələrdə rəsmən təsdiq edilməmiş cavən cümhuriyyətlərin ümumi müqəddəratına da yəqinən [şübhəsiz] sui-təsir edər və onların həyata müstəid [qabil] olmadıqlarını aləmi-mədəniyyət qarşısında isbatə çalışın düşmən zümrəsinin sui-

istifadədə bulunması üçün işbu vəqə bir bəhanə daha artırır.

Zaqafqaziya cümhuriyyətləri arasında vüqu bulan yeni müsadimələr, cahən müvazineyi-siyasiyyəsini [siyasi balansını] əllərində saxlayan dairələr tərəfindən adılanə tövbixlər [məzəmmətlər] edilməsinə səbəbiyyət verib, cümhuriyyətlərimizə etimad göstərmə[mə]ləri üçün ziyadə bir dəstəviz [bəhanə] verər ki, o da istiqlalımızın arzumuza müvafiq həll edilməsindən ötrü yeni mümaniətlər xələq edər [maneçiliklər yaradar].

Ancaq müştərək və müttəhid [birgə] çalışmaq təriqi [yolu] ilə daxili sülh və müsəlimateyi möhkəm edərək, dövləti işləri sabit etməklə, siyasi varlıqlarını təhdid etmədə olan tədadsız [saysız] əngəlləri Zaqafqaziya millətləri bərtərəf etməyə müvəffəq olub, adılanə tələblərini saheyi-həyata çıxara bilər və onlar üçün qəbir qazmada olan düşmənlərin əlindən silahlarını alarlar.

Sülh təriqi ilə münaqişəli məsələlərin həll edilməsini Zaqafqaziya cümhuriyyətləri mənafeyi üçün məqsədə və arzuya müvafiq yeganə bir vasitə ədd [hesab] edərək, sizdən rica edirəm ki, hökuməti olduğunuz Azərbaycan və Ermənistan cümhuriyyətləri arasında çıxmış ixtilafı yatırmaq üçün yek-digərinizlə [bir-birinizlə] etilaf təriqi, yaxud həkəm [arbitr] üsulunu qəbul edəsiniz.

Xariciyyə naziri: Gegeçkəri”

Etilaf [Antanta] dövlətləri nümayəndələrinə müraciət

Gürcüstan Xariciyyə naziri təşrinisəninin 5-də Paris Baş nümayəndəsi Haskellə, Zaqafqaziya İngiltərə Baş

komissarı Vordropa və Fransa və İtaliya heyətləri rəislərinə müraciətən böylə birer nota vermişdir:

“Rüfətli [yüksək rütbəli, uca] əfəndim! Aldığımız məlumata görə, Zəngəzur qəzasında fəna nəticələr verə biləcək hadisələr hazırlanır. Zaqafqaziya cümhuriyyətləri arasında hər növ müşkülətin etilaf təriqi ilə həll edə biləcəyini nəzərə alaraq və hər bir ixtilafli məsələni zorla həll etmək təşəbbüsünü qeyri-məmul [arzu edilməz] sayaraq, biz çalışdıq və çalışırıq Azərbaycan və Ermənistan cümhuriyyətlərini Zəngəzur qəzasında onların arasında çıxmış olan ixtilafı dostanə surətdə bərtərəf etməyə vadar edək.

Hər halda, bizim vəsatətimizin [vasitəçiliyimizin] məmul [arzu edilən] nəticə verəcəyinə çox ümidimiz olmadığından, sizdən təvəqqe edirik ki, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında müsəlləh müsadimə çıxmasının qabağını almaq üçün bütün nüfuzunuzla icrayi-təsir edəsiniz və mümkünsə, Müttəfiqlərin sair nümayəndələri ilə müttəhidən [birgə] məzkur [deyilən] ixtilafın sülh təriqi ilə yatırılmasını bilməsi üçün məzkur [adı çəkilən] hökumətlərə müştərək deklarasiya verəsiniz.

Xariciyyə naziri: Gegeçkəri.”

Vordropun cavabı

Təşrinisəninin 7-də Zaqafqaziya Baş komissarı Vordrop Xariciyyə nazirinin məzkur [deyilən] notasına böylə cavab vermişdir:

“Rüfətli əfəndim! 5 təşrinisəni tarixli və 8282 nömrəli təliqənizə [rəsmi məktubunuza] cavabən bildirməliyəm ki, neçə vaxtdan bəri mən, göstərmiş olduğunuz

məsələlərin sülhən həlli üçün çox çalışdım. Bütün qüvvələ bu uğurda çalışmaqda davam edirəm və məmul nəticəyə nail olmaq üçün hər növ vasitə və vasitəyə təvəssül [müraciət] edəcəyəm.

Ehtiramətli-faiqəmi bəyanən [çox hörmətlərimi bildirərək], qəbulunu rica edirəm.

O. Vordrop”

Ermənistan və Azərbaycanın hərəkəti-hərbiyyəni dayandırmağa rızası

Azərbaycan və Ermənistan hökumətlərinə verilmiş olan notaya cavabən, gərək Azərbaycan və gərəkə Ermənistan hökuməti nümayəndələri hər iki tərəfin mənafeyi gözlənilməklə şərtilə dava hərəkətini yatırmağa hazır olduqlarını bildirmişlərdir.

Təşrinisəninin 14-də İrəvanda Gürcüstan siyasi nümayəndəsindən böylə bir teleqraf alınmışdır:

“Ermənistan hökuməti rəisi Xatısov Gürcüstan hökumətindən təvəqqe edirik ki, mütaəssifanə [təəssüf ki], iki qonşu millət arasında ağılsızcasına qan tökülməsinə bəis olan Zəngəzur məsələsində Ermənistan ilə Azərbaycanın münasibətini sülh təriqi ilə yoluna salmaq üçün lazımı iqdamatda [təşəbbüslərdə] bulunsun.

İsrar etməlidir ki, təşrinisəninin 20-də Bakıda təyin edilmiş və erməni mürəxxələrinin [nümayəndələrinin] əzimat etmiş [getmiş] olduqları konfrans baş tutsun və ixtilafli məsələlər sülh təriqi ilə həll edilsinlər.

Bu məsələ barəsində Azərbaycanın Ermənistan nümayəndəsi ilə müsahibədə bulunacağam.

Zəngəzurda müsadimə artıq başlanmışdır və bu iki gündə dayandırılmazsa, müharibə labüddür.

Nömrə 182
General Qaralov.”

Təşrinisəninin 16-da Bakıdakı Gürcüstan siyasi nümayəndəsindən böylə bir teleqraf alınmışdır:

“Təşrinisəninin 15-də Xariciyyə naziri [M. Y.] Cəfərov ilə Rəisi-vükəla Yusifbəyli ziyarət etdim və hərəkəti-hərbiyyəni dayandıraraq ixtilafli məsələlərin həllinin təşrinisəninin 20-də Bakıda vüqu bulacaq olan Erməni-Azərbaycan konfransına mühəvvəl edilməsini [tapşırılmasını], yaxud ümum mübahisəli məsələləri həkəm [arbitr] vasitəsilə həll etməyi təvəqqe etdim.

Gürcüstan siyasi nümayəndəsi:
Aşibaya.”

Təşrinisəninin 17-də Bakıdan Gürcüstan siyasi nümayəndəsindən böylə bir teleqraf alınmışdır:

“Bu gün təşrinisəninin 17-də Xariciyyə naziri [M. Y.] Cəfərovu və hökumət rəisi Yusifbəyovu ziyarət etdim. Bizim vasitəçiliyimiz və Vordrop ilə Reyin miyançılığı [araya girməsi] sayəsində onlar müəyyən şərtlərlə Zəngəzurda müharibə hərəkətini dayandırmağa razı olurlar.

Gürcüstan nümayəndəsi: Aşibaya.”

VÜKƏLA ŞURASINDA [NAZİRLƏR KABİNETİNDƏ]

Maarif nazirinin, Yəhudi Milli Şura sədri Quxman cənablarından yəhudi

məktəblərinə qanun layihəsi üzrə məbləğ buraxılması haqqındakı təqriri isteməsi [rəsmi müraciətinin dinlənilməsi] nəticəsində işbu sənənin 10 mart hökumət qərarına əlavə olaraq, həman məqsəd üçün Maarif Nəzarətinə 70 milyonluq fondan 25 min manat buraxılması və Maarif Nəzarətinə Bələdiyyə İdarəsi nəzdində məkatibi-məzkurəni [deyilən məktəbləri] maddi cəhətdən təmin etməsinin tapşırılması qərara alınmışdır.

* * *

Maliyyə nazirinin Ədyan Nəzarəti [Dini Etiqad Nazirliyi] büdcəsi haqqındakı təqriri isteməsi nəticəsində məzkur Nəzarət büdcəsinin təsvibi [təsdiq edilməsi] qərara alınmışdır.

* * *

Səhhəti-Ümumiyyə nazirinin həkim və feldşerlər haqqındakı təqriri isteməsi nəticəsində qərara alınmışdır:

Səhhəti-Ümumiyyə Nəzarətinə Gəncə və Bakı quberniyalarında çalışmaq üçün müvəqqəti olaraq həkim və feldşer dəvət edilməsi tapşırılısın.

1) Məcburi olaraq xidmətə daxil olan əfəndi altı ay xidmət etməlidir.

2) Həkimlərə ayda 10,000 manat, feldşerlərə isə 5,000 manat məvacib təyin etməli.

3) Həkimlərə nəqliyyat [köçmək] parası birdəfəlik bir ayın məvacibi, feldşerlərə isə yarım ayın məvacibi verilsin.

4) Həkim və feldşer ölərsə, ailəsinə bir sənəlik maaş veriləcəkdir.

5) Yol xərci həqiqi xərc qədər veriləcəkdir.

6) Səhhəti-Ümumiyyə Nəzarətinə 6 semestrdən az oxumayan tələbələrin də

feldşer əvəzində qəbul edilməsi tapşırılısın.

* * *

Ədliyyə nazirinin Gəncə Müsalihə [Sülh] Məhkəməsi həkəmi müavini İvanovun vəzifəsində cinayət yaptığı üçün məhkəməyə verilməsi haqqındakı təqriri isteməsi nəticəsində, məzkurun [deyilən şəxsin] məhkəməyə verilməsi qərara alınmışdır.

NƏZARƏTLƏRDƏ [NAZİRLİKLƏRDƏ]

Maarif Nəzarəti tərəfindən bütün dövləti məktəblər müdirələrinə işbu məzmununda bir sirkulyar göndərilmişdir:

1) Bütün məktəblərdə yəhudi olan siniflərdə yəhudilərin miqdarı 15-dən əskik olmazsa, yəhudi elmi-ilahisi [ilahiyat elmi] dərslərini məcburi elan etməli; sinifdə 15-dən əskik olarsa, xüsusi dərslər təşkil etməlidir.

2) Elmi-ilahi müəllimlərini Yəhudi Milli Şurası vasitəsilə dəvət etməlidir.

* * *

Məsai Nəzarəti [Əmək Nazirliyi] Gəncə dairə Məsai müfəttişinə müraciətlə, o ətrafdakı işsiz fəhlələrin miqdarı ilə orada mövcud fəhlə büroları haqqında, yoxsa açılacağı üçün ehtiyac olması haqqında lazımı məlumatı verməyi rica etmişdir.

Elektrik mövqifində [stansiyasında]

Məsai Nəzarəti “Elektriçeskaya sila” səhmdaran [səhmdarlar] cəmiyyəti müş-tərəx xidmətçiləri və fəhlələri ittifaqına müraciətlə, hökumətin qərarı üzrə mə-

vaciblərin artırılmasının nə üçün onlar üçün məqbul olmamasını isticvabda bulunmuşdur [soruşmuşdur].

Fəhlə həyatından

Hökumətin fəhlələr məvaciblərinin artırılması haqqındakı qərarını Neftçilər İttifaqı qəbul etmək istəmədiklərindən, dün Elektrik Cəmiyyəti əməlləri tətillər elan etdiklərindən və işq olmadığından, müəssisədarlar fəhlələrə məlum etmişlər ki, onlara işləmədikləri günlərinin məvacibləri verilməyəcəkdir.

Məsai Nəzarəti müəssisədarlara xəbər vermişdir ki, Nəzarətin 4 iyul dekreti mövcubincə [dekrete əsasən], onlara məvacibləri verilməlidir.

Tətillər ətrafında

Dün Elektrik Cəmiyyəti fəhlələri iqtisadi tələbat təqdimi ilə tətillər elan etmişlərdi. Tətillər axşam saat 7 ½'da hərbi general-qubernatorun müdaxiləsi ilə qətdirilmişdir [kəsilmişdir].

Dün hərbi general-qubernator tərəfeyn [hər iki tərəf] nümayəndələri iştirakı ilə bir müşavirə iniqad etmiş [keçirmiş] və müşavirədə tələbat məsələsi müzakirə edilmişdir.

MİLLİLƏŞMƏK

2

Burada türkcəmizin göyçəkliyindən, türk ədəbiyyatı tarixindən bəhs edəcək deyiləm. Ancaq burasını yada salmaq istəyirəm ki, fransız dili Qərbdə nə isə, Yaxın Şərqdə də türk dili odur.

Qərbdə fransız dili nə cür ümumi dil xidmətini görürsə, Yaxın Şərqdə, yəni Qafqaziyada, İrənin yarısında, Türkcə-tanda, Rusiyanın cənubi-qərbində, Krimdə, Anadoluda, Rumelində, Suriyada, İraqda da türk dili öyləcə ümumi dil vəzifəsini görür. Oralarda bir türk bir arnavuda [albana], bir ərəb bir kürdə, bir iranlı bir gürcüyə, bir erməni bir ruma, bir yəhudi bir assura məram anladacağı zaman mütləq türkcə söyləməyə məcburdur. Çünki onların heç biri o birinin dilini bilməz, lakin hər kəs az-çox türkcə bilir.

Türk dili oralarda bütün dillərə hakimdir. Türkcənin bu hakimiyyəti qarşısına imdiyə qədər heç bir dil çıxmamışdır. Hərçəndi bir vaxt ərəb və fars dilləri osmanlıların az bir qisminə, onların rəsmi yazılarına hakim olmuşdur. Lakin heç vaxt ümum xalqa, xalq ədəbiyyatına hakim olmamış və ola bilməz də...

Türk dilinin Yaxın Şərqdəki hakimiyyətinə şahidlər axtarmaq lazım deyil, onunla danışan 60-70 milyonluq böyük bir kütlənin şahidliyindən daha möhkəm nə ola bilər?

Türkcənin yazı və mətbuat aləmindəki zəifliyinə gəlincə, bundakı qüsur, bəzilərinin sandığı kimi, türkcənin özündə, onun əskik və qaballığında deyil, başına bəla etdiyi əlifbasındadır. Doğrudan da türkcəmiz danışıq və ahəngini olduğu kimi göstərməyə, yazmağa əsla yaramayan ərəb əlifbasını qəbul edəndən sonra öz varlığını, öz istiqlalını itirmiş və bu günə qədər ərəbliyə əsir olaraq həqirətə ömür sürmüşdür.

Vaxtdır ki, həqiqi, ictimai bir inqilab ilə dilimizi bugünkü yaramaz və çirkin əlifba əsirliyindən qurtarıb öz təbiətinə,

öz istiqlalına uyğun bir əlifba qəbul edəlim. Və bunun sayəsində dilimizə danışıqda qazandığı ümumilik şərəfini mətbuatda da qazandırabilim. Və bu yol ilə xalqa savad öyrədəlim, onlara qolayca bilgi və maarif qapılarını açalım.

Hamıya ümumi təlim verəlim, elmin ləzzətini daddıralım. Və ancaq bundan sonra camaatdan hürriyyət, ədalət və müsavət qanunlarına tamamilə riayəti, istiqlal yolunda, xalqçılıq uğrunda can verməyi istəyəlim.

Yoxsa, özgə cür hamısı boş, hamısı qayıрма, hamısı küy-kələkdir.

Zaman, ehtiyac və həyat bu gün bizdən çox şeylər gözləyir, daha ciddi, daha xeyirli, daha ağıllı, daha elmi yolda çalışmamızı tələb edir.

Qurduğumuz xalqçı cümhuriyyətdə hər zaddan qabaq xalqın murad və mənfəətini nəzərə almaq lazım gəlir. Cümhuriyyətimizin bünövrə və əsasını meydana gətirən qara xalqın üzünü ağartmaq, üstlərindən cəhalət qaranlığını qaldırmaq, məişət ağırlığını atmaq xalqçılığın şah əsəri, yeganə vəzifə olur.

Xalqçılar bu vəzifə və şah əsərini isə ancaq milli ədəbiyyat vasitəsi ilə vücuda gətirə bilərlər.

Milli ədəbiyyat xalqçıların əlində parlaq bir məşəldir və ancaq bu məşəl ilə xalq hürriyyətin mənasını düşünər, müsavətin imkanını qanar, ədalətin doğruluğunu görər, istiqlalın qədr və qiymətini bilər.

Şu qədər ki, milli ədəbiyyat[ın] parlaq bir məşəl halını alması, ondan layiqilə istifadə etmək üçün o millət, o xalq tərəfindən sevilməsi, ona qiymət verilməsi, ona hörmət edilməsi şərtidir. Xü-

susilə buna xalqdan artıq xalqçılar, xalq idarəsi başında əyləşən ağalar riayət etməlidirlər.

Görəlim, bizim ağalarda, bizim xalqçılarda bu hünər, bu fəzilət varmı?

İştə, can alacaq əsl nöqtə!

Ömər Faiq

“İSTİQLAL” MÜZƏXANASI

Vazeh [aşkar] bir məsələdir ki, bir millətin mədəniyyət və ya elm cəhətcə nə dərəcə tutduğunu, o millətin tətəbbötündən [araşdırmalarından, tədqiqatlarından], apdığı asarından [əsərlərindən] qiyas etmək olar. Məsələn, arxeoloji elminə dara [vaqif, bələd] olanların səy və təlaşı sayəsində Yunanistanın dərin guşələrindən qazılıb çıxarılmış qədim əslihələri [silahları], ənvai və əqsami zərfləri [müxtəlif cür, növbənöv qabları] müayinə və tədqiq etməklə, qüruniulada [ilk dövrlərdə; qədim zamanlarda] yunanilərin malik olduqları elm və mədəniyyətin payəsini [səviyyəsini] təxminən də olsa, müəyyən etməyə bu gün əlimizdə ətraflı məlumat vardır.

Hər millətin tarixi həyatının ibtidısından [başlanğıcından, ilk dövrlərindən] qalmış əsərlər, o millətin ziqiymət [çox qiymətli] bir gövhər dərəcəsində olan sərvətidir. Məttəəssüf [təəssüf ki], bu vaxta kimi həmin əsərlərin qeydinə qalmayıb, nə əhəmiyyəti haiz olduğunu [daşdığını] belə eyicə düşünməmişiz. Neçə illərdən bəri vətənimiz Azərbaycanın uzaq guşələrini, hətta xırdaca

köylərini də dolaşmış, nəzərimizdə heç mənzələsində [dərəcəsində] olan şair və yazıçılarımızın dəsti [əlyazma] əsərlərini, çini zərflər [qablar], qızıl sikkələr və əski qiyafələr kimi milli asari-ətiqələrimizi [əntiq əsərlərimizi] cüzi pula əlimizdən alan əcnəbi tacirlərindən həpimiz xəbərdarız. Vaxtında böylə fəna və acınacaq hala nə ziyalılarımız, nə də alimlərimiz etina belə etməmişlərdir.

Uzun bir müddətdir ki, paytaxtımızda bir Arxeoloji Cəmiyyəti təsis edilmişdir. Lakin bunun adı var, özü yox kimidir. Həmin cəmiyyət azəri türklərinin keçmiş hökəmranlığının bir mücəssəməsi olan Xan sarayında xarici bir heykəltəraşın ilhahına [təkidinə] baxmayaraq, lazım gələn təmirat apmağa bir ildən ziyadə müddətdə müvəffəq olmamışdır, vəhalonki [halbuki] məzkur [adı çəkilən] cəmiyyətdə bir neçə diplomlu ziyalılarımız əza [üzv] sanılırlar.

Nəhayət zaman öz hökmünə nail olur. Millət sərvətinə pasiban [keşikçi] olmaq təmənnası ilə milli bir müzəxana təsis etmək niyyəti ilə Hüseyin Mirzəcəmalov və Məhəmməd Ağayev cənabları tərəfindən bu sənə böylə bir müzə təşkilati təşəbbüsünə girişilmiş və müvəffəq də olmuşlardır.

Parlaman binasında “İstiqlal” müzəsi açılıb, müəssislər [təsisçilər; qurucular] tərəfindən oraya bir qədər asari-ətiqə həm toplanmışdır. İndi qareini-kiramdan [möhtərəm oxuculardan] acizənə rica olunur ki, həqiqətən sandıqlarda yatan və nəzərdə heç dərəcəsində tutulan əski şeyləri, əski kitabları və bu kimi tarixi mənası olan əşyanı “İstiqlal” müzəsinə hədiyyə etməklə, ümummillət işi rəvacı-

na beqədri-imkan çalışmadan geri durmasınlar. Əşya, müxtəsər də [az da] olmuş olsa, məəlməmnuniyyə [məmnuniyyətlə] Parlaman binasında Ləvayehiqanuniyyə [Qanun layihələri] Komisyonu odasında hər gün, tətil günlərindən savayı, saat 3-ə kimi qəbul olunur.

Tələbə: Baba oğlu Habib

MÜƏSSİF BİR ZIYA [TƏƏSSÜFLÜ BİR İTKİ]

Məmləkətimizin ən bənam üləması [məşhur ruhani alimi] və Məşixəti-İslamiyə əzasından [Şeyxülislamıq İdarəsi üzvlərindən] Sübhənculuzadə Ələddin əfəndi bir həftədən bəri mübtəla olduğu xəstəlikdən rəhayab olammayaraq [qurtula bilməyərək], təşrinə-saninin 19-cu çaharşənbə günü irtihali-dari-nəim eyləmişdir [cənnət diyarına köçmüşdür].

Mərhum ən-əsl [əslən] kazanlı olub, tarixi-miladın 1844 sənəsində Samara vilayəti daxilində kain [yerləşən] İrduqan qəryəsində [kəndində] təvəllüd etmişdir. Təhsili-ibtidai və talisini [ibtidai və ikinci dərəcəli təhsilini] o zamanın ən məşhur üləma və füzəlayi-bənamından [məşhur ruhani alimləri və fəzilət sahiblərindən] ikmal etdikdən sonra, əvvəlcə məsəqətirəsi [doğulduğu yer] bulunan qəryeyiməzkurdə [adı çəkilən kənddə] nəşri-elm və feyz edərək [elm və feyz yayaraq], bədəhu [sonra] həmi səyahət və həm də tövsiyə-məlumat əməli [məlumatını genişləndirmək arzusu] ilə Tiflisə gəlmişdir. Tiflisə vürudunda [gəldikdə], tarixi-mila-

dın 1882-ci sənəsi kanuni-əvvəlinin [dekabrın] 11-ci günü bədəl-ımtahan [ımtahandan sonra] Tiflis qazılığında naib təyin olunmuşdur. Əhliyyət və ləyaqəti zahir olduğu üçün üç sənə sonra Tiflis qazılığına təyin olunmuş, 1892-nci sənəsində isə müfti əfəndiyə müavin və müfti Qaibzadə Hüseyn əfəndi mərhumun vəfatında bir sənə qədər müftilik mövqeyini işğal etmişdir. Təqribən 37 sənə qədər davam edən müddəti-məmuriyətində çar hökumətinin irtikab [rüşvət], dənayət [alçaqlıq] və vicdansızlıqla müttəsif [o sifətləri qazanmış] məmurlarına qətiyyətlə mümaşat [yoldaşlıq] etməyib, bir surəti-müstəhsənədə və adılanədə [yaxşı, xoşagələn və ədalətli bir surətdə] ifayə-vəzifə ilə tərifi-istiqlamət və nəzakətdən əsla inhiraf etməmişdir [düzgünlük və ədəb yolundan qətiyyətlə dönməmişdir]. Nəradə bir məğdur [haqsızlığa məruz qalmış birini] görsə qədrin izaləsinə [haqsızlığın aradan qaldırılmasına] səy edər, nəradə bir vicdansızlıq, zülüm məşhud və məsmusu olsa [görüb-əşitsə], tədilinə [düzəltməyə, mötəddilləşdirməyə] qoşar, əski rus idareyi-müstəbidəsinin təhdidat və təzyiqatına [təhdidlərinə və təzyiqlərinə] rəğmən bütün səadətə-həyatıyyəsini səadət və tərəqqiyi-millətdə arardı.

Elm və fəzilətə rüfəqasının fəvqündə [yoldaşlarından üstün] bulunduğu üçün arzu etdiyi təqdirdə digərlərindən daha gözəl bir həyat keçirməsi, rifahi-hal ilə yaşaması daima mümkün ikən, həyatı daima fəqr və zərurət içində keçmişdir.

Məğfurun məhasin və fəzaili yalnız istiqamət və mərhəmətinə münhəsir qalmayıb [günahlarının bağışlanması üçün dua etdiyimiz o şəxsin yaxşılıqları və fəzilətləri ancaq düzgünlüyü və mərhəməti

ilə məhdud olmayıb], eyni zamanda mükəmməl bir mücəddid [yenilikçi] idi. Sair əfəndilər kimi, saiqeyi-təhsil ilə [təhsil məqsədi ilə] kəndilərini atmış olduqları mədrəsələrdən almış olduğu səməreyi-səyini [səyinin nəticəsini] kafi görməyərək, bütün övqatını [vaxtını] mütalie və tətəbböata [tədqiqata] həsr etmiş olması hərəkəti-durəndişanə [uzaqgörənlik], əhvali-ələm, hadisat, siyasiyyat, inqilabat və təmayülati-mədəniyyəni [dünyanın halını, hadisələri, siyasəti, dəyişiklikləri və mədəni meyilləri] gün-gününə təqib etmək kimi bir fikri-müəzzəzi [dəyərlı, hörmətəlayiq bir fikri, dünya görüşünü] kəndisinə bəxş etmişdi.

Rəhmətullahi-ileyh və rəhmətən vəsiə [Allahın çoxlu rəhməti onun üzərinə olsun].

Dursunzadə Məhəmmədzaki

BAKI XƏBƏRLƏRİ

Azərbaycan və Ermənistan Konfransı
Məlumatı-mövşuqəyə [etibarlı məlumat] görə, əvvəlcə təsəvvür olunan Azərbaycan-Ermənistan Konfransı bu ayın 26-da Bakıda iniqad edəcəkdir [baş tutacaqdır]. Hal-hazırda Tiflisdə bulunan Azərbaycan və erməni hökumət rəisləri tərəfindən ixtilafli məsələlərin məzkur [deyilən] konfransda surəti-qətiyyətdə [qəti surətdə] həllinə qədər müvəqqətlə bir surəti-etilaf [razılışma surəti] tərtib edilmişdir.

Bələdiyyə İdarəsində
Bələdiyyə İdarəsi Bakı qradonaçalni-kinə məlum etmişdir ki, son zamanlar ev

sahibləri Bələdiyyə İdarəsindən izinsiz su yollarını, musluqlarını [kranlarını] açırlar. Bələdiyyə İdarəsi təşirini-saninin 10-dakı iclasında çıxardığı qərar mövcubincə [qərara əsasən], böylə zəvat [şəxslər] birinci dəfə 25 manat, ikinci dəfə 50 manat cərimə ediləcəklərdir. Üçüncü dəfə isə məhkəməyə cəlb ediləcəklərdir.

Oğurluq

Təşirini-saninin 20-də köhnə Posta soqağının 7-ci dalanında olan Məşhədi Nasirəddin Məşhədi Əbil oğlunun 4 nömrəli evindən gecə naməlum bədəfkarlar [cinayətkarlar] tərəfindən 102,200 manatlıq əşya oğurlanmışdır. Məzkur [adı çəkilən şəxs], bu oğurluqda həman dalanda olan 2 nömrəli ev sakini Həsən Ağabala oğlundan şübhələndiyi üçün, məzkur tövqif edilmişdir [adı çəkilən şəxs həbs edilmişdir]. Əşyanın bulunması üçün təşəbbüsət edilir.

Qətl

Təşirini-saninin 20-də Salyan qışlaları [kazarmaları] arxasındakı səhrada Şahbala Əliməhəmməd oğlu nam [adlı] çobanın meyiti kəşf edilmişdir. Zahirən meyiti itlər yemişlər imiş. Qatillərin tövqif edilməsi üçün təşəbbüsət yapılır.

Emalatxanada oğurluq

Təşirini-saninin 21-ci gecəsi Bakı Politeknik məktəbinin emalatxanasından 62 min manat qiyməti olan 4 qayıq oğurlanmışdır. Bu emalatxananın açarı gecələr xüsusi qaraqolda olur. Emalatxananın Suraxanski soqağa baxan pəncərəsinin bir şüşəsi çıxarılmışdır və məlum olduğu üzrə bu şüşənin yerindən qayıqlar dışarı

verilmişdir. Bu şüşənin yeri çox kiçik olmağa görə, buradan nasıl kiçik bir adam olarsa keçməyə qadir olamduğundan, şübhəsizdir ki, emalatxanaya qapıdan daxil olub, qayıqları şüşə yerindən soqağa buraxmışlar və qapının da qıfılı sındırılmadığından, bu işdə emalatxana qaraqolu Mehdi Ağahəsən oğlu məznun [şübhəli] olduğu üçün yoldaşı Rüstəm Zaman oğluyla belə [birgə] tövqif edilmişdir.

Ünas Cəmiyyəti-Xeyriyyəsində

Qəzetəmizdə xəbər verilmiş olduğu üzrə, cümə günü təşirini-saninin 21-də Bakı Müsəlman Ünas [Qadınlar] Cəmiyyəti-Xeyriyyəsinin ümumi iclası təyin edilmişdi. İclasda sabiq idarə bəyanat verəcək və yeni heyəti-idarə seçiləcəkdə. Fəqət sabiq idarə heyəti əzası [üzvləri] xanım əfəndilərdən kimsə təşrif gətirmədiyindən, iclas baş tutmamışdır. Ona görə, bu gün düşənbə [bazar ertəsi] təşirini-saninin (noyabrın) 24-ü gündüz saat 3-də Birinci Milli Ünas Gimnaziyasında (sabiq Zavedeniye Svyatoy Nini məktəbi mülkündə) ikinci dəfə olaraq ümumi iclas təyin edilmişdir.

Tədriclə oğurluq

Bakı Müsəlman zükur [oğlanlar] seminariyası müdiri seminariyanın cürbəcür makinalarının tədriclə oğurlandığını kəşf etmişdir. Bu oğurluğu təqib etdikdə, pristav müavinini Axundov tərəfindən Mixail Kriyanovski tövqif edilmişdir. Məzkurun [adı çəkilən şəxsin] evindən 30 min manatdan fəzlə qiymətində makina əsbabları [lövazimatı] bulunmuşdur.

* * *

Təşrini-saninin 22-də səhər saat 5-də Verxni Priyutski soqaqda Əmir Hüseynovun evindən ev sahibi yatdığı halda naməlum bədəfkarlar [cinayətkarlar] tərəfindən 8200 manat nəğd para, bir dəst kostyum 9000 manat, ərinmiş yağ 2000 manat və 2500 manatlıq başqa ev əşyası oğurlanmışdır. Bu oğurluqda o evin dvorniki [dalandarı] Qurban Əliverdi oğlu məznun [şübhəli] olaraq tövqif edilmişdir.

Ağstafa və Salahıda

Sırağagün Tiflisdən varid olan Mirdamad Murtuzayev Ağstafa ilə Salahlı mövqiflərində Azərbaycan və Gürcüstan hökuməti tərəfindən edilən axtarış xüsusunda böylə məlumat verir:

Azərbaycandan Gürcüstana gedənlər iki kisə düyü, un və başqa qadağan edilmiş ərzaq alıb, on girvənkəlik xırda torbalara doldurub, əşyası olmayan sənişinlərə verirlər. Ağstafa mövqifini keçdikdən sonra təqsim etdiyi [bölüşdürdü] ərzağı toplayıb, yenə iki meşək edib Tiflisə satmaq üçün götürürlər.

Məzkur [adı çəkilən] Mirdamad sürət qatarı ilə gedirmiş. Bunun rəvayətinə görə, hər qatarla əqəllən [ən azı] 300-400 pud un, düyü və başqa ərzaq Azərbaycandan çıxarılır.

Bundan başqa, Azərbaycan gömrükxanası məmurları Ağstafa istasyonunda axtarışa gəldikdə, “Bu çantada nə var?” deyər sual ilə iktifa edib [kifayətlənib] keçirlər. O surətdə ki, Gürcüstan gömrükxanası məmurları Salahlı istasyonunda haman çantaları açıb aramaqla iktifa etməyərək, bəzən çantanı cırırlar ki, bunun taxtası ilə qayıışı arasında sekreti ola bilər.

Məzkur Mirdamad Murtuzayevin 5000 manat qiyməti olan çantasını dəxi

cırmışlardır. Bu işə etiraz etdikdə, gömrükxana məmuru cavab vermiş ki, onların vəzifəsi böylə təftiş etməkdir, çanta sahibi hər kimə şikayət edirsə etsin.

Hökumət verdiyi icazəyə görə, hər sənişin kəndisi üçün bir namaz xalçası götürə bilər. Bu qanunla istifadə edərək 4-5 arşın xalıları da bir-iki yüz manat gömrükxana məmurlarına rüsvət verib keçirirlər. Bu işlərin hamısına Məhəmmədağ İsmayılov və başqa bir çoxları dəxi şahiddirlər.

BİRJADA

Kerenski minlik 800-1050 manata qədər, 250-lik kəndi qiymətindən 15 faiz və xırda 30 faiz əskikdir.

Nikolay 5 yüzlüyü 800-1500 manata qədər, yüzlüyü 200-300 manata qədər və xırda 50-90 faizə qədərdir.

Türkiyə kağız lirəsi 230 manat və Zaqafqaz bonu min manata 35 manat fəzlədir.

Türkiyə altun lirəsi 1020 manat, imperial 800 manat, altun onluq 1200 manat və Avstriya altunu 2300 manatdır.

Gümüş manat 95 manat və xırda gümüş para 39 manatdır.

Bakı bonunun min manatı İranda 3 tımən 3 qran olmuşdur.

Susinin topu 1050 manata gedir.

FİRQƏ VƏ CƏMIYYƏTLƏR “Müsavət”da

İki məruzə

20 təşrini-sanidə vaqe olan Türk

Ədəmi-Mərkəziyyət “Müsavət”ın Bakı Komitəsi iclasında Məhəmməd Əmin Rəsulzadə Paris Sülh Konfransı heyətimizin üzvü Məhəmmədhəsən Hacinski-nin məruzəsindən məlumat vermişdir. Ondan sonra vaxtilə Lənkəran işğalında iştirak edən Yusif Camal əfəndi Dağıstan hadisələri haqqında dəxi məruzədə bulunmuşdur.

Duma seçkiləri

“Müsavət” firqəsinin Bakı Komitəsi iclasında Duma seçkiləri müzakirə olunarkən, seçkilər haqqında lazımi düsturöləmə [təlimatnamə] tərtib etməkdən ötrü 3 nəfərdən ibarət bir komiyaon təşkil edilmişdir. Komiyona Seyid Hüseyn Sadiq, Məhəmmədzadə Mirzəbala və Piri Mürsəlzadə intixab edilmişlərdir [seçilmişlər].

Sənətkarlar İttifaqı

Sənətkarlar İttifaqı haqqında toplanmış məlumatı tərtibə salmaq və bu barədə lazımi iqdamatda [təşəbbüsdə] bulunmaqdan ötrü “Müsavət” firqəsinin 20 təşrini-sanidə vaqe olmuş iclasında Əbdülvahab Məhəmmədzadə, Hüseyn Müzəffərov və Hilal Bağırzadədən ibarət bir heyət intixab edilmişdir.

Qaçqın

Zəngəzur qəzası qaçqınlarından İbrahim Əliəkber oğlu həmişəsi [bacısı] ilə bərabər “Müsavət” firqəsinə müraciət etdiklərindən, firqə tərəfindən Cəmiyyəti-Xeyriyyəyə göndərilmişdir.

Şamaxı mahalında soyğunçuluq

Türk Ədəmi-Mərkəziyyət firqəsi “Mü-

savat”ın Sayad Xızı icması Qəriban köy şöbəsiindən xəbər verilir ki, Şamaxı mahalında, xüsusən Qozdu və Malakan köyləri ətrafında soyğunçuluq və quldurluq hökmfərmədir [hökm sürür]. Kəndlilərin mal-qarasını, yoldan ötənlərin var-yoxunu soyub aparırlar. Gedışgəliş mümkün deyildir.

Bu barədə “Müsavət”ın Bakı Komitəsi Bakı valisinə müraciət edib tədbirlər ittixazını rica etmişdir.

Qubada firqə qəzetəsi

Türk Ədəmi-Mərkəziyyət firqəsi “Müsavət”ın Quba qəzası mərkəzi şöbəsi tərəfindən “Həftəlik Quba qəzetəsi” adında kiçik bir qəzetə nəşr edilməyə başlamışdır. Qəzetənin bir nüsxəsi Mərkəzi Bakı Komitəsində alınmışdır. Qəzetəni Əbdülqasım Rüstəzadə idarə edir.

AZƏRBAYCANDA

Gəncədəki qaçqınlar

İki gün irəli arxadaşımlla bərabər Gəncə istasyonundakı qaçqınları görcək, hallarına qalmaq üçün istasyona vardıq.

Körpüdən xarabalar içərisindən az-az duman çıxırdı və istasyon evlərinin bir çoxu anarxiya zamanında yandırılmış, yüz sənədən qalma xarabalara bənzəyir. Xarabalara yaxlaşdıqca içəridə insan sifətindən çıxmış bir taqım məsum çoluq-çocuqlara təsadüf edirdik. Rəngləri qaralmış, həpsi xəstə, üstlərində İrəvandan bəri torpaqların üzərində yatmaqdan ərimiş yırtıq paltar, ayaqyalın, başaçıq bir taqım fəlakət qurbanları. Əhvallarını sorurduq [sorusurduq], gündə

bir dəfə ət çorbası ilə bir parça əkmək verilməsini söyləyirlər. Əskik olmasınlar, bəzi millət xadimləri sayəsində az da olsa qarınları doyur. Lakin onların xarabalar içərisində, qapısız-pəncərəsiz bayquş yuvalarında yaşamalarına vicdan və insaf razı olammayır. Artıq havalar soyumuş, paltosuz gəzilməyir. Onları istasyonun xarabalarından götürərək şəhərdə bir bucaqda yerləşdiririz.

Gəncə Cəmiyyəti-Xeyriyyəsinin nəzəri-diqqətini cəlb ilə arzu edərdim ki, o zavallılar üçün darüleytamlar [yetimxanalar] açılsın. Çünki onlara gündə bir dəfə çorba verməklə iş yoluna düşməz, bir az sonra qar yağacaq, soyuq düşəcək, o zaman vəhşi insanların əlindən yalnız quru canını qurtarmış o biçarələr məhv olacaqlar və istasyonda qaçqınlardan bir məzaristan əmələ gəlmişdir. Nərdə şimdi Qafqaz cəbhəsində milyonlar sərf edən Bakı Müsəlman Cəmiyyəti-Xeyriyyəsi? Hər halda yazdıqlarım nəzəri-diqqətlərinə çarparaq, cəmiyyəti-xeyriyələrimizin təşəbbüsətdə bulunacağını ümid edərəm.

Davud

**İstanbul doktor və bakterioloq
Nazim bəy Hüseyinzadə**

Sifilis, terbiyə, şankr və daxiliyyə naxoşluqları, 914 və 606 müalicələri tətbiq edilir. Qəbul olunur səhər saat 9-dan 10-adək, axşam saat 6-dan 7-yədək. Ünvan: Voronovski küçə, nömrə 17, doktor Qarabəyovun müalicəxanası. Telefon nömrə: 49-87.

1470

**Xəzər dənizində posta, sərnişin
və yük gəmilərinin hərəkəti**

Bakı-Ənzəli
15-ci körpüdən səşənbə [çərşənbə axşamı], cümə və bazar günləri saat 4-də.
Bakı-Tazaşəhər (Krasnovodsk)
15-ci körpüdən düşənbə [bazar ertəsi], çərşənbə və cümə günləri saat 5-də.
Bakı-Salyan
19-cu körpüdən bazar, səşənbə, çərşənbə və cümə günləri saat 4-də.
Bakı-Ənzəli-Şahsavər-Məşhədsər-Bəndər Gaz və geri
17-ci körpüdən çərşənbə günü saat 4-də.
Bakı-Həsənqulı-Bəndər Gaz-Məşhədsər və geri
17-ci körpüdən səşənbə günü saat 4-də.
Petrovsk-Fort-Aleksandrovsk-Quryev və geri
Paroxodlar Petrovskdan pəncşənbə [cümə axşamı] günləri saat 4-də çıxırlar.
Bakı-Lənkəran-Astara
17-ci körpüdən düşənbə, səşənbə və şənbə günü saat 4-də.
Bakı-Petrovsk
15, 24 və 25-ci körpülərdən səşənbə, pəncşənbə və şənbə günləri saat 4-də.

T-178

**Xüsusi müsəlman təvəllüdxanası
Gövhər xanım Qazızadə**

Vəzi-həml edənlər hər bir vaxt, gələn xəstələr isə hər gün səhər saat 10-dan 2-yə kimi qəbul edilir. Təvəllüdxanada əməliyyatı-cərrahiyyə (operasiya) icra edilib, doktor Tsentner konsultasiya yapır. Feldşeritsamama Vasserman çiçək döyür, yara bağlayır və iynə vurur. Adres: Armyanski küçə nömrə 13. Telefon nömrə 58-39.

T-321

Doktor M. İ. Lurye

Əmrəzi-zöhrəviyyə və daxili naxoşluqları qəbul edir. 914 və 606 müalicəsi. Qəbul edir hər gün səhər saat 8-1-ədək; axşam saat 4-

7-yədək. Ünvan: Vorontsovski küçə, nömrə 45, Bandarnının küncündə, yolu Bandarnıdan, nömrə 8, 3-cü mərtəbə. Telefon: 17-06 və 52-36.

7406

Diş həkimi B. L. Levin

Gəlib naxoşları qəbul etməyə başlamışdır. Dişləri ağrısız çəkir. Kabinədə diş çıxığı laboratoriyası vardır. Qızıl ənglər, qızıl köklər, kauçuk işləri. Qəbul edir səhər saat 9-dan 1-ə dək, axşam saat 4-dən 8-ə dək. Adres: Sisyanovski, nömrə 7, Qubernskinin küncündə.

9090

Diş həkimi A. A. Mirkin

Dişlərə müalicə olunub və doldurulur. Kauçuk və qızıl üzərində süni dişlər qayırılır. Dişlərin ağrısız çəkilməsi. Qəbul olunur: gündüzlər 9-dan 2-yədək; axşamlar 4-dən 7-yədək. Ünvan: Gimnaziçeski küçə, nömrə 164.

11426

**Petroqraddan gəlmiş doktor
İshaq Avetisoviç Atayans
(professor Mixaylovun müavini)**

Mamalıq, qadın və urologiya naxoşluğuna mübtəla olanları qəbul edir. (Bövl [idrar] yolu azarına, köhnə və təzə süzənəyə müalicə edir.) Bövl yolunu elektrik aləti ilə müayinə edir. Hər gün saat 3-dən 6-ya kimi. Çərşənbə günləri fəqirləri pulsuz qəbul edir.

Ünvan: Telefonu küçə, nömrə 6.

7444

Doktor V. K. Finkelşteyn

Qulaq, burun, boğaz və cərrahiyyə naxoşluqlarına müalicə edir. Qəbul olunur səhərlər saat 8-dən 9-ədək; axşamlar saat 5-dən 7-yədək. Telefon 24-70. Vorontsovski küçə, ev nömrə 4, Parapetin küncündə.

14052

Ticarət, Sənaye və Ərzaq Nəzarəti bununla əhaliyə elan edir ki, bişmiş çörəyin girvənkəsi 5 manat 50 qəpikdən baha olmaq üzrə “Kooperasiya” İttifaqının aşağıda zikr olunan dükanlarında satılacaqdır:

- 1-ci polis müfəttişliyində:
“Samopomoş” dükanı, nömrə 4, Bayılda.
- 2-ci polis müfəttişliyində:
“Morskoy” kooperativ dükən, nömrə 2 (kənarında olan fəhlələr üçün);
“Zoloto-serebrennikov”, Sadovaya küçədə, “Səadət”in qarşısında.
- “Şəhər bələdiyyə idarəsi qulluqçularının”, Nikolayevski küçədə.
- 3-cü polis müfəttişliyində:
“Qafqaz rus demokrat”, Pasajda.
“Samopomoş”, Pasajda.
“Mürüvvət” ət satılan cərgədə.
“Zoloto-serebrennikov” dükən, nömrə 4, Pasajda.
- 4-cü polis müfəttişliyində:
“Obyedeninye qortsev”, Sisiyanovski və Aziatski küçələrin küncündə.
“Vətəndaşlar”, 2-ci paralelni küçədə.
“Novxanı”, 4-cü paralelni küçədə
“İnsan”, 1-ci paralelni küçədə.
- 5-ci polis müfəttişliyində:
“Morskoy” kooperativ, Bolşaya Morskaya küçədə.
- “Kooperativni Soyuz”, Kolyubakinski küçə.
- 6-cı polis müfəttişliyində:
“Səyan”, 1-ci paralelni küçədə.
“Kooperativni Soyuz”, Krasnovodski küçədə.
- 7-ci polis müfəttişliyində:
“Samopomoş”, Telefonu küçədə.
- 8-ci polis müfəttişliyində:
“Kooperativni Soyuz”, 1-ci Qanlıtəpə küçəsində.
- 9-cu polis müfəttişliyində:
“Samopomoş”, 6-cı Zavağzalni küçədə.
“Mayak”, Balaxanski şosədə.

Nazirin müavini: Y[usifəli] Əliyev

T-347

Doktor C. N. Ləmbəranski

Daxiliyyə və cərrahiyyə naxoşluqlarına müalicə edir. Qəbul olunur gündüzlər 10-dan 12-yədək; axşamlar 5-dən 7-yədək.

Ünvan: Birjavaya küçə 8, telefon 57-30.

14040

Doktor Mustafa bəy Hacıqasımov

Xüsusi arvad naxoşluqlarına müalicə edir. Qəbul edir axşamlar saat 4-dən 6-yədək, cümə günlərindən başqa. Adres: Vorontsovski küçə, nömrə 17. Doktor Qarabəyovun müalicəxanası.

14034

Doktor İ. M. Bronşteyn

Xüsusi əmrəzi-zöhrəviyyə, dəri və daxiliyyə naxoşluqları qəbul edir. Hər gün səhər saat 10-dan 1-ədək; axşam saat 4-dən 7-yədək. Şamaxinka 12, telefon 4-21.

14003

Diş həkimi S. M. Hamburg

Dişlərin müalicəsi və ağrısız çəkilməsi, kauçuk, qızıl və platina üzrə hər növ işlərin qəbulu. Qulluqçulara güzəşt olunur. Qəbul olunur saat 9-dan 2-yədək, 4-dən 6-yədək. Nkolayevski caddə 21, Parlaman qarşısında. Telefon 5-96.

14059

Elan

Həmin sənədə təşrinin 1-də “Azərbaycan” qəzetəsinin 235-ci nömrəsində pambıq toxumlarının ixracı xüsusunda verilən elana əlavə olaraq Ticarət, Sənaye və Ərzaq Nəzarətinə pambıq toxumlarının ixracı üçün ərizə verənləri Ticarət, Sənaye və Ərzaq Nəzarəti icazənamə almaqdan ötrü dəvət edir.

İmza etdi: nazir [Ağ] Əminov

Müdür: [Abbasəli bəy] Makinski

T-353

Müdür:

Hacıbəyli Üzeyir

QEYD VƏ ŞƏRHLƏR**Sirk “Modern”**

səh. 483. “kinto”: Xırda ticarətlə məşğul olan gürcülərə, xüsusilə Tiflisdə meyvə-tərəvəz satanlara deyilirdi. Şən, zarafatlı və hiyləgər kinto obrazına gürcü folklorunda, eləcə də gürcü ədəbiyyatında, təsviri incəsənətində və kinosunda tez-tez rastlanır.

Teleqraf xəbərləri

səh. 492. “Kokçetovsk”: Qazaxıstanda indiki Kokçetau şəhəri nəzərdə tutulur.

səh. 493. “Treuqolnik”: Sankt-Peterburqda, əsası 1860-cı ildə qoyulmuş rezin fabriki. 2002-ci ildə fəaliyyətini dayandırmışdır.

AZƏRBAYCAN

Gündəlik siyasi, ictimai, ədəbi, iqtisadi türk qəzetəsidir

İkinci sənəyi-dəvamiyyəsi. Səşənbə, 2 rəbiüləvvəl sənə 1338. 25 təşrinin 1919 sənə.

Türk və islamlığa müfid məqalələrə səhifələrimiz açıqdır. Dərc olunmayan övraq iadə edilməz. Dərc edilən məqalənin mükafatını idarə təyin edir. Məhəlli-idarə: Bakı, Vorontsovski və Qubernski küçələrin küncündə 4 nömrəli evdə “Azərbaycan” idarəsi. Telefon nömrə 39-60. Tək nüsxəsi 3 manat.

Abunə şəraiti: Qeyri şəhərlər üçün 1 aylığı 70 rublə, 2 aylığı 130 rublə, 3 aylığı 180 rublə. Bakı üçün 1 aylığı 60 rublə, 2 aylığı 110 rublə, 3 aylığı 150 rublə. Abunə şəraiti ancaq həmin sənə yanvar ayının 1-nədək heasb olunur.

Elan fiati: birinci səhifədə sətiri 8 rublə, axırncı səhifədə sətiri 6 rublə, itən şeylər və yer axtaranlar üçün 4 rublə axırncı səhifədə, 6 rublə birinci səhifədə.

DÖVLƏT TEATROSU**Azərbaycan Dövləti Teatro heyəti**

Səşənbə [çərşənbə axşamı] günü təşrinin 25-də opera mövsümü açılmaq münasibətilə təntənəli bir surətdə

mövqeyi-tamaşaya qoyulacaqdır

Hacıbəyli qardaşlarının

yazmış olduğu məşhur

“**Leyli və Məcnun**” operası.

Həmin opera üçün bu dəfə

yeni və gözəl dekorasiya

və libaslar hazırlanmışdır.

Xor və qeyri iştirak edən əşxasın

[şəxslərin] ədədi artırılmışdır. Böyük

musiqi orkestri Müslim bəy Maqo-

mayevin təhti-idarəsindədir.

Biletlər indidən teatrın kassasında

opera qiymətləri ilə satılır.

Tamaşa axşam saat 8 tamamda

başlanacaqdır.

Qeyd: İkinci zəng vurulduqdan sonra

hər kəsin öz yerində əyləşməsi

rica olunur.

Gələcək tamaşa: Cümə günü təşrinin 28-də “Əlmənsur”.

Dövləti Teatro vəkili: M. Ə. Sidqi

T-354

SİRK “MODERN”**Mübarizənin son günləri**

Səşənbə günü noyabrın 25-ndə 1919-ncu ildə Qara Maskanın benefisidir. Zakoroyko ilə Qara Maskanın görülməmiş İngiltərə boksı.

Bu gün 3 cift pəhləvan mübarizə edir.

Hamı mübarizələr qətidir. 1-nci: Qara Maska – Kalişeviç; 2-nci: Staroşvili – Oleynikov; 3-ncü: Yermak – Raqenbaum.

Pəhləvanların çıxışı və mübarizənin başlanması saat 11-in yarısında. Tamaşa başlanacaq 8-də, tamam olacaqdır 12-də. Mübarizə Yelizarovun təhti-nəzarətində [nəzarəti altında] olacaqdır.

Bu günlərdə məşhur rus sportsmeni Yelizarovun 15 sənəlik yubileyi olacaqdır.

14080

“İSTİQLAL” MƏCMUƏSİ**MÜDİRİYYƏTİNDƏN**

Cümhuriyyətimizin sənəyi-dövriyyəsi [ildönümü] münasibətilə nəşr ediləcək “İstiqlal” məcmuəsinin bir taqım texnik səbəblərlə təxiri, müdiriyyətə məcmuəni daha mükəmməl bir surətdə nəşr etdirmək əzmini təlqin etdiyindən,